

CHILE BULLETTINEN

Nr 4/89

Årg 17

Pris 10 kr

Pinochets dagar räknade

**Stefan de Vylder:
Ekonomisk politik i ett
demokratiskt Chile**

CHILEBULLETINEN

ISSN 0345-2050

Redaktion:

Rosemarie Andersson, Margareta Björling
Ingvar Enghardt, Ulrika Johansson och
Jonas Ljungstedt

Ansvarig utgivare: Margareta Björling

Tryckeri: Tryckop, Stockholm

Pressläggning: 21 november 1989

Omslagsfoto: Rasmus Sönderiis

Prenumerationspris: 50 kronor för 4 nr
(Myndigheter och institutioner: 70 kr)
Betala på pg 504 88-6, Chilebulletinen.
Stödprenumeration: 100 kronor

Medlemskap i Chilekommittén inkluderar
prenumeration på Chilebulletinen. Betala
150 kr på pg 88 72 33-5 (100 kronor för
studerande och pensionärer)

Adressändringar sändes till Chilekommittén,
Box 622, 101 28 Stockholm

CHILEKOMMITTEN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm

Telefon: 08/40 53 04

Besöksadress: Solidaritetshuset, Barnängs-
gatan 23

Chilekommitténs målsättning är att politiskt
och materiellt stödja motståndskampen i Chile.
Insamlade medel går oavkortat till motstånds-
kampen inne i Chile.

Chilekommitténs plattform:

Stöd det chilenska folkets kamp för socialism!
Bekämpa imperialismen! Stöd motståndet -
Bojkotta diktaturen! Frige de politiska
fångarna! Stöd arbetarrörelsen i Chile!

Chilekommitténs insamling
Pg 65 39 28 - 2

Chilekommitténs verksamhet
(solidaritetsarbetet i Sverige)
Pg 88 72 33 - 5

BLI MEDLEM I CHILEKOMMITTEN !

Sätt in 150 kronor på pg 88 72 33 - 5
(100 kr för studerande och pensionärer)
Skriv »medlem» på talongen och ange
från vilket nummer du vill ha Chile-
bulletinen.

LEDARE

Det är en mycket intensiv politisk process som idag pågår i Chile, och som med största sannolikhet leder till att Patricio Aylwin väljs till president och tar över ämbetet efter den gamle diktatorn Pinochet i mars nästa år.

Narurligtvis är det helt riktigt med några varningar. Skälen är flera. Pinochet hotar med militär makt om den kommande civila regeringen försöker döma militärer för brott mot de mänskliga rättigheterna. Terroristgrupper på yttersta högerkanten utför attentat för att skrämja och provocera, bland annat genom mordet på Jecar Neghme. Centralbanken har fått ekonomiska befogenheter som står utanför parlamentets kontroll, och dess styrelse är tillsatt av Pinochet. Kommunerna styrs av borgmästare som också de utsetts av diktaturen.

Men trots att diktatorn ännu sitter kvar en tid vid makten har han i praktiken blivit alltmer isolerad och maktlös. Den politiska högern har övergett honom, bara för att ägna sig åt inbördes strider.

Istället är det oppositionen som nått den största enigheten sedan politikerna tillåtit inta scenen.

De stora vallöften lyser nästan helt med sin frånvaro. Förväntningarna är inte stora. Först måste den nya regeringen och parlamentet ändra grundlagen och stadfästa demokratin. Sedan, vid valen om fyra år, kan det politiska livet börja fungera igen. Inte som förut, för så blir det aldrig mer i Chile, men på ett nytt och förhoppningsvis bättre sätt.

Snart kan vi i alla fall glädjas åt att en av Chilekommitténs paroller kommer att uppfyllas: Ned med diktaturen!

INNEHÅLL

3. Nedräkningen har börjat
6. Ekonomisk politik i ett demokratiskt Chile
10. Röster om valet
11. Solidaritetskonferens i Helsingfors
14. Bolivia – nyliberal väg med skuggsida
16. Chiles Socialistiska Parti – en presentation
19. Stockholm mötesplats för chilenska poeter
20. Argentina: Nej till amnesti för militären
24. Dagbok aug – nov
25. Bokrecensioner
26. Nyheter & Kommentarer

NEDRÄKNINGEN HAR BÖRJAT

Pinochet har bara dagar kvar vid makten. Tanken svindlar. Ändå verkar det vara en realitet att räkna med.

Vi minns ännu den nästan olidliga spänningen inför folkomröstningen. Många av oss hade säkert förväntningar om att i år få återuppleva den intensiva stämningen för ett år sedan. Efter 15 år av tystnad och censur var det något alldeles otroligt att på TV höra ord som tortyr, mänskliga rättigheter, diktatur.

Idag kan man välja fritt mellan alla politiska TV-debatter.

Foto: Eduardo Valenzuela

Den 6 oktober, dagen efter NEJ-segern, stod vi utanför Monedapalatset och krävde i segeryra Pinochets omedelbara avgång. Nu fick det vara nog med övergrepp och arrogans! Folket hade höjt sin röst och sagt ett rungande NEJ!

Historiskt ögonblick

Det år som gått har lärt oss flera saker. Vi har bl a förstått att det var ett historiskt ögonblick som inte upprepas; den oerhörda känslan av lättnad efter den 5 oktober. En annan, inte oviktig, lärdom är att oppositionen behövde det här året för att förbereda övergången. 1989 har visat sig bli ett nödvändigt och mycket produktivt år.

På alla håll jobbas det för närvarande för högttryck! Politikerna arbetar hårt i egna eller andras kampanjer – till deputerandekammaren, senaten och presidentposten. Specialister inom olika områden – ekonomer, psykologer, jurister, etc – arbetar fram konkreta handlingsprogram kring diverse samhällsfrågor. Idag deltar 1500 specialister i arbetskommissioner av olika slag. Det gäller frågor som bostadsbyggande, regionalisering, folkrörelseorganisationernas roll i det framtida Chile, det utländska biståndet. Det är ett seriöst och arbetskrävande företag att planera för ett nytt och demokratiskt Chile, speciellt som diktaturen haft god tid på sig att lagstifta till sin fördel.

Nyckelposter tillsatta

En av de allra senaste lagarna innebär

att diktaturens representanter inte kan flyttas från sina poster i den statliga administrationen! I många fall innebär det att representanter för Concertación, Samordningen för Demokrati, kan få Pinochetanhängare till chefer i den kommande administrationen. I snabb takt håller Chile på att privatiseras och säljas ut till transnationella företag. Statsapparaten är nedkrympt till ett minium och totalt blir det inte fråga om mer än 360 platser att fördela vid regeringsskiftet i mars.

Detta bidrar till att de hundratals enskilda organisationer, NGO (Non Governmental Organizations), som tillkommit de senaste 15 åren kommer att spela en viktig roll vid sidan av statliga organ.

De frivilliga organisationerna arbetar med allt från mänskliga rättigheter till folkbildning och landsbygdsutveckling.

Det paradoxala är att kristdemokraterna och vänstern bytt sida när det gäller synen på statens roll. Kristdemokraterna – som till stor del saknar folkrörelseorganisationer – hävdar idag med större eftertryck än vänstern statens roll. I de folkliga organisationerna finns framför allt vänsterns folk.

Inget att förlora

Den politiska enighet som var så avlägsen under många år har de senaste åren fördjupats och verkar kunna bli av varaktigt slag. Valkampanjen sker utan inbördes smutskastning inom de partier som ingår i Concertación de Partidos por la Democracia. De enda som ibland höjer

rösten är kristdemokrater som är angelägna om att markera sitt avstånd till kommunisterna. Dessa i sin tur stödjer visserligen Patricio Aylwins kandidatur, men har inte tillåtit sig ingå i samordningen.

De kommunistledare som ställer upp i valet har inget att förlora på att vara aggressiva och säga en del sanningar som tystats ned under 16 år. Emellanåt blir temperaturen i TV-debatterna så hög att man knappt tror sina öron när Luis Gustavo eller Fanny Pollarolo (två kommunistledare som ställer upp som kandidater) skäller ut sina motståndare eller intervjuande journalister. De har råd med det och har inget att förlora. Medan andra politiska ledare från oppositionen anstränger sig att uppträda som »caballeros» för att visa att det inte är inom oppositionens led orosmakarna finns.

Dollar och gammal skåpmat

Överhuvudtaget har högern i sin kampanj en mycket starkare ideologisk framtoning än oppositionen, som till skillnad mot tidigare valkampanjer uppträder och tänker pragmatiskt. Idag är det oppositionen som tar upp konkreta problem och lösningar på frågor som bostadsbyggande, låntagarnas situation, pensioner, hälsovård, etc.

Högern har inget annat att komma med än »ekonomisk frihet», de heliga »fria marknadskrafterna» och inte minst hätska angrepp på oppositionen som marxist-leninister-kommunister och kristdemokraternas förmenta pakt med dessa obskyra krafter. Gammal skåpmat men i ny fräsch

Foto: Eduardo Valenzuela

och importerad förpackning. Högerns kandidater lyckades inte skaffa sig tillräckligt skickliga inhemska PR-män för att dra igång en seg och till synes föga entusiasmerande kampanj för några månader sedan. På den internationella arenan köptes bl a Margaret Thatchers PR-ansvarige upp och av amerikanska rådgivare lärde sig Buchi taktik för att angripa Aylwin. De senaste veckorna har högern i helsidesannonser, radioinslag och TV-propaganda trummat ut att Aylwin vägrar att ställa upp i offentliga debatter med Buchi. En något magstark anklagelse när diktaturen och Buchi själv som minister hittills vägrat föra någon som helst dialog med oppositionen.

Miljontals dollar är i omlopp för att säkra det rika Chiles överlevnad. Signalturmelodier skräller ur högtalare och radiosändare, affischer och flygblad dränker Santiago och varje lördag – minst – kör högerkandidaterna ut i sina karnevalslastbilar, ambulanser, ja till och med lokomotiv (!) för att vinna väljare.

Aylwin tippad segrare

Oppositionen är fattig och kan inte på långt när tävla i denna propagandaoffensiv. Det är argumenten och sanningen som är vapnen i Aylwins kampanj. Överallt blir han mottagen av stora – och frivilliga – människomassor, men utan spektakulära inslag. Ändå ger de senaste enkätsiffrorna vid handen att Aylwin kommer att vinna med 53,8 procent mot Buchis 25,1 procent och Errazuriz (»Fra Fra») 11 procent. Ännu verkar inte margi-

nalerna så stora, men man får hoppas att siffrorna talar sanning.

Mitt under pågående valkampanj håller Socialistpartiet på att enas efter många år av inre splittring. PS-Almeyda och PS-Arrate har enats inför valet och gått samman i de tekniska arbetskommissionerna. Denna process bekymrar vissa och gläder andra. De två s k »instrumentella» partier som bildats inför folkomröstningen, respektive presidentvalet – vänsterpartiet PAIS och center-vänsterpartiet PPD – hotas till sin existens av sammanslagningen inom Socialistpartiet. Detta ändrar i sin tur styrkeförhållandena på den politiska arenan i allmänhet och kommer sannolikt att påverka arbetet i parlamentet.

Orosmoln

Visst finns det ännu många orosmoln på den allt soligare Santiagohimlen; militären ryter högt varje gång någon general känner sig hotad. Pinochet har uttryckligen »informerat» chilenska folket att det är slut på rättstaten om Aylwin och regeringen drar upp brotten mot de mänskliga rättigheterna och rör några av hans män. Han själv sitter för övrigt kvar som överbefälhavare i en byggnad mitt emot Mo nedapalatset!

Affärsvärlden ger kommande finansministern Alejandro Foxley skrämselhicka inför kravet att visa upp en ekonomi utan inflation och med fortsatt höga exportsiffror, samtidigt som den s k »sociala skulden» ska betalas; lagstiftarna har sett till att knyta en hård knut om alla lagar som ger »kontinuismen» en fortsatt

plats vid köttgrytorna; statsbudgeten är till stor del intecknad (och det väntade utländska biståndet verkar bli mindre än man hoppats på). 306 av 327 borgmästare, tillsatta av Pinochet, kommer inte att avgå utan sitter kvar och styr sina kommuner. Osv, osv.

Komplicerad process

De senaste veckorna har CNI överfallit och hotat flera oppositionspolitiker och deras anhöriga. Övergången till demokrati har historiskt sett alltid varit en komplicerad process. Uppluckringen av diktaturen i Chile blir enligt vissa bedömare en sällsynt komplicerad process.

De kommande 4 åren är bara en början. Det är en kort period, som inte är tillräcklig för att helt bryta sönder diktaturen, ändå mindre att uppnå social rättvisa.

Men trots allt är det mycket som ändrats under det gångna året. En viss berättigad, optimism finns det utrymme för. Chile börjar redan kännas och andas annorlunda; bara det ett tecken i rätt riktning.

MARIA ERIKSDOTTER

Aylwin på valturné ...

... bekymrar Pinochet

Foto: Fortin Mapocho

Ekonomisk politik i ett demokratiskt Chile

Av Stefan de Vylder

Chiles ekonomiska utveckling under Augusto Pinochets sexton år långa militär-diktatur har diskuterats många gånger i Chilebulletinens spalter. Framför allt har de sociala konsekvenserna av det nyliberala experimenterandet med landet belysts – Chile är i dag ett samhälle med extrema sociala och ekonomiska orättvisor, och med en stor del av befolkningen som lever i djupaste misär.

De som hävdar att den chilenska ekonomin har utvecklats gynnsamt de senaste åren har dock också en poäng. Efter den djupa krisen 1982/83 har tillväxten varit hög, inflationen låg och arbetslösheten sjunkande.

Om vi tittar på den ekonomiska utvecklingen i traditionella ekonomiska termer får vi följande bild av tillväxten, inflationen, exporten, arbetslösheten och utlandsskulden åren 1973-87 (se tabell 1).

Som framgår av tabellen har Chile sedan militärkuppen upplevt fyra ganska klart avgränsade faser: krisen 1973-75, återhämningsperioden 1976-81, krisen 1982-83 och en ny återhämningsperiod 1984-89.

Det faller utanför ramen för denna översikt att närmare analysera orsakerna till denna utveckling. En slutsats som kan dras är dock att den »chilenska modellen» visat sig vara mycket konjunkturkänslig, bl a därför att frisläppandet av de »fria marknadskrafterna» inom snart sagt alla samhällsområden försvagat de automatiska stabilisatorer som en stor, och förhållandevis konjunkturokänslig, offentlig sektor utgör. En lågkonjunktur i det nyliberala Chile utlöser inte endast rader av konkurser inom industrin, handeln, byggnadssektorn, etc. – den medför också permitteringar och konkurser inom branscher som barntillsyn, utbildning,

sjukvård, sophämtning, m m. Den omfattande privatiseringen i Chile sedan 1973 har inte bara ökat de ekonomiska och sociala orättvisorna i samhället – den har också förstärkt konjunkturkänsligheten och sårbarheten i ekonomin i dess helhet.

Det bör dock understrykas att regimen politik inte varit exakt densamma under hela den gångna sextonårsperioden. Speciellt efter den djupa krisen 1982-83 slog regeringen in på en ekonomisk politik som i viktiga avseenden innebar avsteg från den renodlade nyliberala modellen som tillämpades framför allt åren 1976-1982/83. Sålunda infördes 1983 rader av restriktioner mot bl a fria kapitalrörelser – vilka under den föregående perioden underlättat en gigantisk kapitalflykt –, och även den extrema frihandelspolitiken övergavs. Regimen har också sedan 1984 fört en mer aktiv – och mycket förnuftigare – stabiliseringspolitik än under den egendomliga perioden 1976-82, då regimen slogan var: »Det bästa regeringen kan göra vad gäller ekonomisk politik är att inte göra någonting alls.»

Sämre under diktaturen

Vid en jämförelse mellan den ekonomiska utvecklingen i Chile under 60-talet och under militärdiktaturen framgår klart att utvecklingen varit långt sämre under perioden 1973-89 än tidigare. Den har också varit sämre i Chile än i övriga Latinamerika under motsvarande period (för en översiktlig jämförelse, se artikel av undertecknad i SIDA Rapport, nr 7/89, där ett försök görs till ett slags ekonomisk »balansräkning» av Pinochets tid vid makten).

Om man jämför med 1960-talets utveckling framgår det att det endast är i ett viktigt avseende, export, som Chiles ekonomiska utveckling varit väsentligt gynnsammare under militärdiktaturens år än under 1960-talet. På 1980-talet har även den lägre inflationstakten utgjort

Tabell 1. Ekonomisk utveckling i Chile 1973-87. Några makroekonomiska indikatorer. (alla siffror är baserade på regimen egen officiella statistik.)

År	BNP-förändring	Inflation	Export (milj. USD)	Utlandsskuld (milj. USD)	Arbetslöshet
1973	-3,6 %	508 %	1.309	2.300	4,8 %
1974	4,0 %	375 %	2.151	4.200	9,2 %
1975	-12,9 %	340 %	1.590	5.453	17,0 %
1976	3,5 %	174 %	2.116	5.392	20,3 %
1977	9,9 %	63 %	2.185	5.763	18,7 %
1978	8,2 %	30 %	2.460	7.153	17,8 %
1979	8,3 %	39 %	3.835	8.790	16,7 %
1980	6,5 %	31 %	4.706	11.331	14,1 %
1981	5,3 %	10 %	3.960	15.700	12,2 %
1982	-14,3 %	21 %	3.645	17.263	27,0 %
1983	-1,3 %	23 %	3.800	18.133	31,0 %
1984	6,3 %	23 %	3.547	19.746	22,2 %
1985	2,0 %	26 %	3.823	20.490	18,8 %
1986	5,7 %	17 %	4.222	20.785	16,3 %
1987	5,5 %	22 %	4.584	20.722	13,0 %
1988	7,4 %	13 %	7.052	19.033	9,0 %
1989	7,5 %	18 %	7.600	17.500	7,0 %

(Siffrorna för 1989 är, givetvis, både preliminära och osäkra.)

Foto: Rasmus Sonderiis

En kommande regering måste visa att den har för avsikt att ta itu med den värsta fattigdomen.

en ljuspunkt. Vad gäller sysselsättning, investeringskvot, m m måste man ge alla dem rätt som hävdar att Pinochets och nyliberalernas ekonomiska politik inneburit väsentliga försämringar. Och bakom det bedrägliga statistiska hopkok som kallas »genomsnitt» döljer sig stora och växande klyftor i samhället; som exempel kan nämnas att de rikaste tjugo procenten i Santiago enligt en undersökning gjord i maj 1989 erhöll 59 procent av de totala inkomsterna, under det att de fattigaste tjugo procenten fick dela på 3,5 procent av inkomsterna.

Andra studier pekar på att det i dag i Chile finns cirka fem miljoner människor, eller omkring 40 procent av befolkningen, som lever under »fattigdomsstrecket», dvs är oförmögna att täcka de mest elementära mänskliga behoven av mat, husrum och kläder. Att betala av åtminstone en del av denna »sociala skuld» som militärdiktaturen lämnar efter sig är den kommande demokratiska regeringens allra viktigaste uppgift.

Den ekonomiska situationen i dag

Mot bakgrund av vad som sagts ovan, dvs att Chiles ekonomiska utveckling under militärdiktaturen varit långt sämre än under 1960-talet, och även sämre än genomsnittet i övriga Latinamerika sedan 1974, kvarstår frågan om landets ekonomiska situation just nu, och om de närmaste framtidsutsikterna. Och här fram-

står Chile i mer positiv – eller, snarare, övriga Latinamerika i en mer negativ – dager.

Vad gäller traditionella makroekonomiska indikatorer – såsom inflation, arbetslöshet, tillväxt, budgetsaldo och handelsbalans – är Chiles situation i dag god, eller mycket god. Statsbudgeten är i balans, arbetslösheten lägre än någon gång sedan militärkuppen, exporten uppvisar ett för utländska banker och andra fordringsägare hälsosamt överskott på över en miljard dollar, och BNP beräknas öka med sju-åtta procent i år, 1989. Chile, som för fyra-fem år sedan hade Latinamerikas näst högsta utlandsskuld per invånare, har lyckats reducera sin utlandsskuld med flera miljarder dollar, och betraktas i dag med välvilja av den internationella finansvärlden. Kontrasten mellan Chile och vissa »katastrofländer» är slående – i t ex Peru och Argentina kommer 1989 års inflation att uppgå till flera tusen procent, den ekonomiska tillväxten är starkt negativ, och både räntor och amorteringar på utlandsskulden är i praktiken inställda sedan lång tid tillbaka.

Självständigheten urholkas

En av orsakerna till att Chile har lyckats minska sin utlandsskuld är att landet har tillämpat den form av skuldreducering som på engelska går under beteckningen »debt for equity swap»,

och som innebär att utländska investerare – med mycket god rabatt – får överta reala tillgångar i Chile som aktier, jord och skog emot att skulden skrivs ned. Till dags dato har över fyra miljarder dollar i skuld bytts ut mot tillgångar, vilket medfört en kraftig avnationalisering av viktiga delar av Chiles näringsliv, och landets redan tidigare skraka ekonomiska självständighet har därmed urholkats ytterligare.

Det skall också betonas att denna metod att minska utlandsskuldens storlek ingalunda behöver reducera kapitalutflödet på sikt – vad som händer är att räntebetalningarna minskar samtidigt som de utländska investerarnas vinsthemtagningar kan förväntas öka kraftigt, speciellt en bit in på 90-talet. Eftersom investerarna förväntar sig högre utdelning på sina investeringar än vanlig bankränta är det troligt att kapitalutflödet tvärtom ökar med denna form av skuldminskning, speciellt som flertalet investeringar inte inneburit nyinvesteringar, utan uppköp av redan existerande tillgångar. Över hälften av Chiles pensionskassor har t ex sålts ut på detta sätt till utländska investerare.

Vinsten privat – skulden hela folkets

En del av de investeringar som de förmånliga »debt for equity»-arrangemangen har möjliggjort har gjorts av chilenska

medborgare som under det tidiga 80-talet förde sitt kapital i säkerhet i bankfack i Schweiz eller Bahamas, och som nu lockas tillbaka av de generösa privilegier som erbjuds återvändande flyktkapital. Liksom i många andra länder illustrerar detta cynismen i tredje världens utlands-skuld: vinsterna var — och är — privata, men skulderna kvarstår som hela folkets egendom.

Det kan i förbigående noteras att den fanatiskt anti-socialistiska militärdiktaturen i Chile varit synnerligen generös när det gäller att socialisera de stora bolagens skulder till utländska banker.

Skuldbetalningarna skjuts framåt

Räntor och amorteringar på utlandsskulden kommer att växa kraftigt under de kommande åren. Den omförhandling av skulden som Chile genomförde 1987 innebar att merparten av betalningarna sköts på framtiden; skuldbetalningarna åren 1991-95 beräknas komma att uppgå till cirka 4 miljarder dollar årligen, eller mer än hälften av Chiles exportintäkter.

Den för tillfället gynnsamma valuta-situationen, som underlättat den ekonomiska uppgången på senare år, är också delvis en följd av de rekordhöga kopparpriserna. Sedan ett par år tillbaka är världsmarknadspriset på Chiles i särklass viktigaste exportprodukt mer än dubbelt så högt som under den första hälften av 80-talet, men alla räknar med en viss nedgång i kopparpriserna inom kort.

Trots dessa reservationer kan det dock konstateras att Chile, tack vare en blandning av tur, hänsynslöshet och en del skicklighet, står inför en i förhållande till flertalet latinamerikanska länder »hanterbar» valuta- och skuldsituation. Exporten har ökat, och reallönerna har pressats ned för att skapa utrymme för vissa skuldbetalningar. Denna anpassning till fordringsägarnas krav återstår ännu att göra i flertalet av de latinamerikanska länderna. Även den balanserade statsbudgeten och den förhållandevis låga inflationen är något som många latinamerikanska finansministrar har skäl att avundas Chile.

Ett problem som den chilenska ekonomin står inför i år är överhettning. Detta kan förefalla smått paradoxalt med tanke på åtstramningspolitiken under större delen av 80-talet, men det faktum att investeringarna varit låga under en följd av år har gjort att kapacitetstaket nu är nått inom flertalet branscher. Det går helt enkelt inte att fortsätta öka produktionen i den takt som präglat 1988 och 1989 utan omfattande nyinvesteringar, och resultatet av den nuvarande »boomen» kan lätt bli flaskhalsar och inflation, i kombination med en kraftig importökning.

Största hotet — de rika

Vid sidan om hotet mot betalningsbalansen om något eller några år utgör den »sociala skulden» Chiles allvarligaste

ekonomiska problem. På sikt är detta givetvis den största utmaningen. Fem miljoner fattiga kräver en lindring av misären, och även om förväntningarna är låga måste en kommande demokratisk regering visa att den i varje fall har för avsikt att ta itu med den värsta fattigdomen.

På kort sikt utgör dock de rika ett större hot mot den makroekonomiska stabiliteten än de fattiga. Skrämselkampanjen från den ekonomiska högern innefattar direkta uppmaningar till ekonomiskt sabotage i form av investeringsstrejk och kapitalflykt i syfte att störa valkampanjen och förhindra en demokratisk valseger. De mycket försiktiga antydningar om smärre skattehöjningar för höginkomsttagarna som oppositionen kommit med har mötts av vredesutbrott från den välbärgade klass som blivit bortskämd med världens kanske gynnsammaste skattlagstiftning för de allra rikaste.

Den kommande regeringens ekonomiska program

Den politiska oppositionen har under den valkampanj som i praktiken pågått hela 1989 varit mycket försiktig. Kritiken mot militärdiktaturens ekonomiska politik har varit hård, men den är mindre hård i dag än för ett år sedan.

Valkampanjen är något egendomlig. Eftersom ingen tror att regimens kandidat har några som helst utsikter att vinna har oppositionen avstått från alla spektakulära vallöften — utom, givetvis, när det gäller Chiles demokratisering — och oppositionspartierna för därför en valkampanj som snarast går ut på att dämpa människornas förväntningar efter ett regimskifte. Det ständigt upprepade budskapet är att ingen skall vänta sig höjda löner och förbättrad levnadsstandard — i varje fall inte på kort sikt. De enda omedelbara reformerna skall syfta till att lindra nöden något för de allra fattigaste.

Ekonomiska modellen består

Den ekonomiska modellen kommer att bestå, i sina huvuddrag — men med ett »mänskligt ansikte». Den makroekonomiska balansen skall bevaras. Marknadsekonomin skall bevaras. Den offentliga sektorns roll kommer att öka, men framför allt inom de sociala sektorerna. Inga nationaliseringar av företag skall företas. Någon ny jordreform skall inte genomföras. Utländskt kapital skall fortsätta att åtnjuta nästan lika förmånliga villkor som i dag. Skatterna skall höjas, men bara litet grand, och för de allra rikaste.

Kapitulation eller realism? Ja, det beror på vilket perspektiv man anlägger. Vad samtliga partier är överens om är vikten av att bevara en makroekonomisk balans för att undvika de katastrofer man ser på nära håll (Peru, Argentina, Brasilien, etc.), och som Chile självt upplevde i början av 70-talet. Man är också överens om att fullfölja den satsning på export som kännetecknat militärdiktaturens

ekonomiska modell. Den stora utmaningen är fördelningspolitiken — alla har sett vad sexton års experimenterande med nyliberala ekonomiska teorier har lett till vad gäller växande klyftor, och strävandena är att åstadkomma en inkomstomfördelning utan att hota vare sig de rika eller statsbudgeten.

Solidaritetsfond

Hur detta skall gå till är en bra fråga som väntar på sitt svar. Oppositionen är medvetet vag; i valkampanjen talas det mycket om »rättvisa» och om »folkligt deltagande», men det mest konkreta förslaget som presenterats hittills är inrättandet av en s k »solidaritetsfond», med inriktning på de allra fattigaste. Syftet är att stödja smärre investeringar i sociala sektorer (hälsokliniker, skolor, etc.), i fysisk och social infrastruktur (vägar, smärre konstbevattningsprojekt på landsbygden, avlopp, sophämtning, o d) samt i direkt produktiva sektorer som kan ge sysselsättning och inkomster åt de allra fattigaste. En betydande del av medlen ur denna »solidaritetsfond» skall förvaltas av de frivilliga organisationer som vuxit upp som svampar ur jorden på senare år.

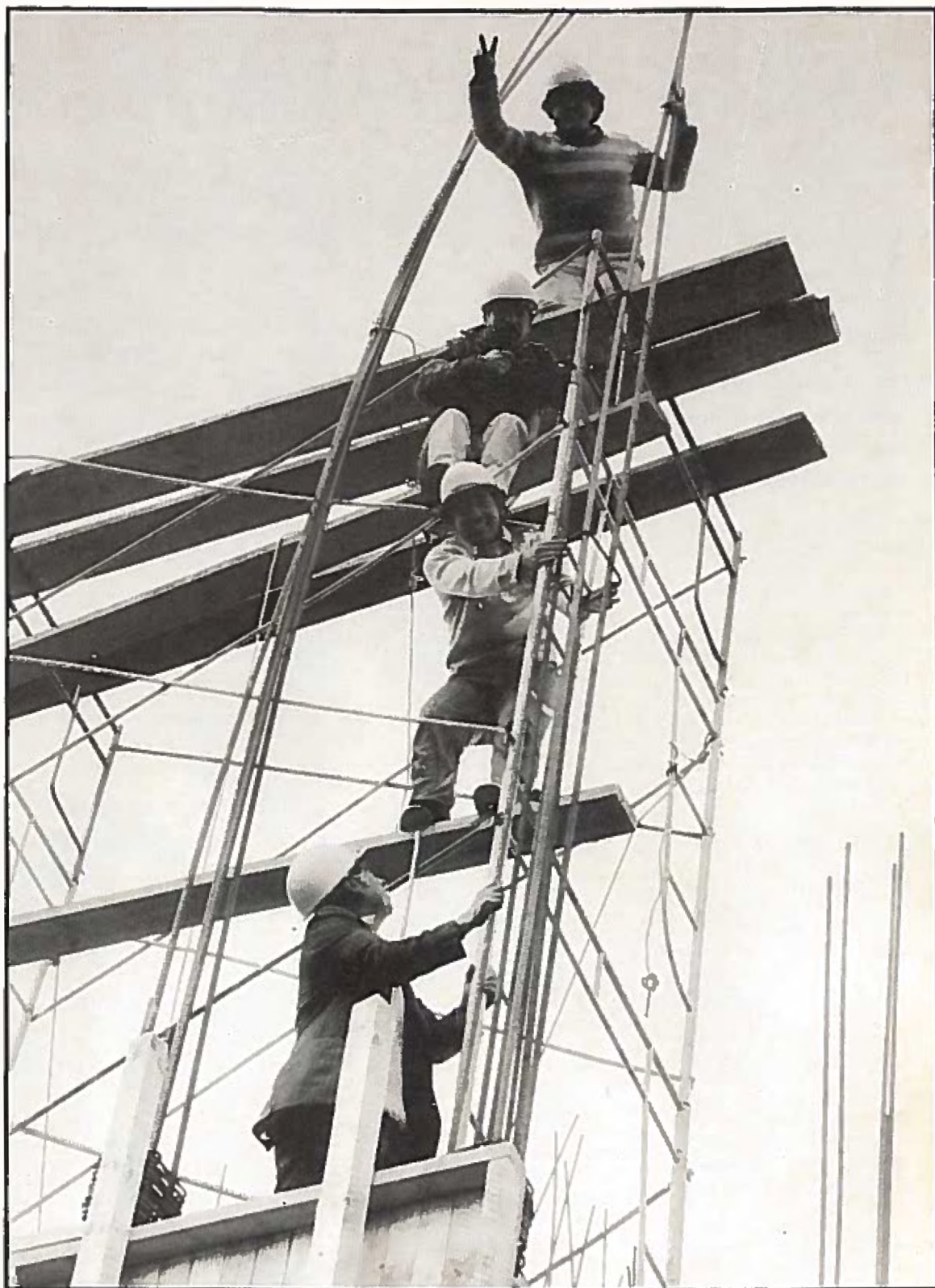
Det är dock tveksamt om Chiles fem miljoner fattiga kommer att nöja sig med små smulor ur en liten solidaritetsfond. Och när valen väl är över kommer det nog att bli svårt att hålla ihop en regeringskoalition om denna för en ekonomisk politik som många kommer att uppfatta som en fortsättning av militärdiktaturens högerpolitik.

Handlingsfriheten beskuren

Den nya regeringen kommer att ha sin handlingsfrihet starkt beskuren, åtminstone under det första året. Statsbudgeten för hela 1990 är t ex fastställd av Pinochets regering, och den odemokratiska författning man ärver gör det också svårt att åstadkomma snabba förändringar. Militärdiktaturen har nyligen fattat rader av ekonomiska beslut som syftar till att binda upp en framtida demokratisk regering; ett sådant exempel är beslutet att bevilja Chiles Centralbank full autonomi, dvs självständighet gentemot regeringen. Regimen har också själv utnämnt den styrelse som under många år framöver kommer att leda den nya, »privatiserade» Centralbanken.

Ett annat inslag i diktaturens försök att inskränka den kommande regeringens möjligheter att föra en annorlunda ekonomisk politik är det senaste årets privatisering av flertalet av de kvarvarande statliga företagen. Till de företag som har sålts ut till privata intressen märks bl a flygbolaget LAN Chile (där även SAS har köpt in sig).

För att riva upp dessa och många andra beslut som Pinochet-regimen har fattat kommer det att fordras en jordskredsseger i parlamentsvalen som ger oppositionen den kvalificerade majoritet som — enligt den nuvarande författningen — krävs i många frågor. En kvalificerad majoritet i kongressen kommer också att krävas

Övergången till demokrati blir början på en lång och mödosam uppbyggnadsprocess.

Foto: Eduardo Valenzuela

för att ändra författningen, och göra det möjligt att fullfölja demokratiseringen av Chile.

Valet bara början

I bakgrunden lurar också militären – Pinochet har förklarat att han ämnar sitta kvar som arméchef i många år, något som bemötts med en generad och litet skrämmd tystnad av oppositionen, och Pinochet har också i hotfulla ordalag förklarat att krigsmakten har för avsikt att övervaka att den nya regeringen rättar sig efter författningen, respekterar krigsmaktens

roll, m m. I hotet från militären ingår också krav på att den amnesti för alla brott mot de mänskliga rättigheterna som Pinochet beviljat sig själv och sina kollegor respekteras; ingen skall, hävdar militären, behöva ställas till svars för mord, tortyr och försvinnanden mellan 1973 och 1989.

Övergången till demokrati kommer inte att bli lätt i Chile. President- och parlamentsvalen i december kommer inte att utgöra slutet, utan i många avseenden början, på Chiles långa och mödosamma demokratiseringsprocess, en process som

även måste innefatta en grundläggande demokratisering av de auktoritära strukturer på lokal och kommunal nivå som diktaturen byggt upp. Samt, givetvis, en demokratisering av själva den mentalitet som sexton år av diktatur har skapat hos många människor.

För den internationella solidaritetsrörelsen kommer det att finnas mycket att göra även efter den 14 december.

STEFAN DE VYLDER

Åsikter i vimlet på Santiagos gator

Inför valet gick Chilebulletinen ut på Santiagos gator och försökte pejla stämningen.

Vi var nyfikna på hur »mannen på gatan» ser på valet och dess möjligheter.

Det är 19 år sedan chilennerna hade möjlighet att välja sina ombud till en representativ församling. Hur upplever man den situationen efter så många år av påtvingad tystnad?

Medelålders möbelsnickare:

— Jag tror inte att valen är av någon större betydelse egentligen, i förhållande till alla de problem som det chilenska folket står inför. 17-gruppens regeringsförslag erbjuder just inga konkreta förslag till lösningar, utan det handlar om att lappa över det värsta.

Jag kommer inte att rösta.

Medelålders kvinna, folkbildare:

— Jag känner stort hopp, även om jag vet att vad vi kommer att vinna bara är ett litet steg lagt till det vi tog 5 oktober förra året, när vi röstade nej till Pinochet. Vi kommer att ställas inför många svårigheter, det kommer att kosta på att bygga upp vad som raserats under dessa 16 år. Dessutom tillhör vi en mycket slagen vänster som det kommer att bli både jobbigt och smärtsamt att rekonstruera, och där var och en kommer att bli tvungen att satsa allt.

Vi är medvetna om att vi röstar på Aylwin som det »minst dåliga» alternativet, men vi har inte klart vad som kommer att bli vår roll inför denna regering som egentligen inte är vad vi vill ha, som kommer att samarbeta med högern på bekostnad av arbetarna och de fattiga. Men som sagt, det är ett steg på vägen till något bättre.

Medelålders kvinna, gatuförsäljerska

— Min åsikt är väl lite underlig, men jag har inget förtroende för någon av poli-

tikerna, ännu mindre för presidentkandidaterna än för parlamentsledamöterna. Jag kommer inte att rösta. Jag måste gå dit och rösta, annars får man böta, men jag kommer att rösta ogiltigt. Många jag känner säger att de kommer att göra likadant.

En del säger att jag borde rösta på Palestro (socialistisk f d borgmästare) som deputerade, men han svek ju, han stack härifrån när det var som svårast, och nu kommer han tillbaks ...

Juridikstudent, 25 år:

— Valet är ett bedrägeri! Har man skrivit in sig i val-listorna har man också godkänt militärjuntans författning. Jag kommer att rösta, för det är första gången jag har chansen, men jag kommer bara att rösta i parlamentsvalen. I presidentvalet kommer jag att rösta ogiltigt. Hur ska jag kunna rösta på Aylwin?! Men han kommer att vinna, det är helt säkert, han har ett mycket stort stöd.

Pensionerad lägre tjänsteman:

Büchi är säker! Inte kan jag rösta på Aylwin, den landsförrädaren, som inte törs ställa upp i debatter och som förnekar sina hemliga pakter med kommunisterna! Büchi kommer att bilda en regering som är för alla, inte som kristdemokraterna som bara regerade i eget intresse, under Frei. Här där jag bor röstar alla på Büchi, ingen på Fra-Fra, som är en kanalle, och ännu mindre på Aylwin!

Pensionerad hemmafru, lägre medelklass:

— Jag är aktiv i valkampanjen, för vi vill att demokratin ska segra i december, och vi vill att den ska segra stort, med 60-70 procent, så att folket verkligen kan få igenom sina krav på förändringar. Diktatur eller demokrati, ett enkelt val eller hur?

Ung kvinna, aktiv i organisation för mänskliga rättigheter:

— Jag tycker det är viktigt att se att det här valet innehåller en del fällor. Man får inte bortse från att Pinochet visserligen kommer att lämna ifrån sig den direkta makten, men han har sett till att knyta upp en mängd nyckelposter till sitt folk, som t ex sena-

torerna, borgmästarna, domarna i högsta domstolen som han har utnämnt. Det kommer inte att bli en ren demokrati, utan det återstår ett stort arbete särskilt för oss som jobbar med mänskliga rättigheter. Ett arbete som vi påbörjat redan nu.

Medelålders kvinna, hembiträde:

— Jag kommer att rösta, och jag har redan min kandidat klar!

Aylwin kommer att vinna stort, jag lyssnar på radio hela dagarna, och det står ju helt klart vem som vinner. Jag känner mig förhoppningsfull inför framtiden. Jag tror inte att allt kommer att lösas på en dag, men jag tror att den här mannen kommer att göra något för oss fattiga, det tror jag.

Foto: Rasmus Sonderis

SOLIDARITETSKONFERENS I HELSINGFORS

Tiden var 15 – 17 september.

Platsen: Finlands Riksdagshus. Ärendet: Att med anledning av den snabba politiska utvecklingen i Chile skaffa oss en överblick av läget, och tillsammans med representanter för den chilenska oppositionen rekommendera åtgärder och arbetsuppgifter för den internationella solidariteten.

Det var Finska Chilesällskapet, Internationella Kommissionen för undersökning av den chilenska militärjuntans brott och Rörelsen för Demokrati i Chile som tagit initiativet till denna »Konferens för de Mänskliga Rättigheterna och Demokrati i Chile».

Inbjudna var jurister, fackföreningsfolk och solidaritetsarbetare. Bland de chilenska deltagarna fanns journalister, advokater, studenter, fackföreningsledare, representanter för anhöriga till politiska fångar liksom exilpolitiker. Från Sverige kom såväl chilenska som svenska organisationer. Chilekommittén var på plats med en fyramannagrupp.

Som sig bör hälsade riksdagens talman Kalevi Sorsa, oss välkomna.

– Chile, en av Latinamerikas äldsta demokratier, har sedan 16 år varit ett land i förfall, sa han. Därav har det under 14 år rått permanent belägringstillstånd. Exempellöst i landets historia! Nu står en ny generation beredd att ta över makten, sedan diktatorn besegrats politiskt. Många av dessa människor har aldrig själva upplevt demokratin. »Må vi snart få hälsa Chile välkommet bland de nationer där det är folket som styr sig självt», slutade Sorsa.

Klasskillnader

Advokat Hans Göran Franck, generalsekreterare i Internationella Kommissionen för undersökning av den chilenska militärjuntans brott, gjorde ett av de tyngre inläggen.

– Fortfarande sitter över 400 människor fängslade sedan många år tillbaka på grund av sina politiska aktiviteter för att återvinna demokratin. Flera har dödsstraff hängande över sig. De måste omedelbart släppas, åtminstone villkorligt och målen överlämnas till civila domstolar, ansåg Franck.

– Regimens män skryter med att de fått ner arbetslösheten från 30 procent till 8 procent. Men då räknar de alla som sagt sig ha arbetat åtminstone en

Carlos Sanchez, CODEPU

timma under senaste veckan ... Fast ett arbete är sällsynt i dagens Chile. Den ekonomiska politiken har skapat oerhörda klasskillnader. I druvodlardistriktet San Felipe, till exempel, bygger fruktexportörerna lyxvillor i miljonklassen med rymliga golfbanor därtill, alltmedan fruktblockarna och deras barn sover på gatorna eller under broar.

– De fackliga fri- och rättigheterna är fortfarande hårt trängda. De högsta ledarna är förvisade till fjärran platser. Arbetslagstiftningen från 1977 måste rivas upp omgående. Den avser att hålla arbetarna splittrade och organiserade. Oppositionen har pressat diktaturen att gå med på en del ändringar av grundlagen från 1980. Marxistiska, politiska partier är till exempel åter tillåtna och presidentperioden är nerbantad från åtta till normala fyra år. Men fortfarande skall militären övervaka regeringen genom det så kallade Nationella Säkerhetsrådet.

HELSINGFORS–UPPROPET

Internationella Kommissionen för undersökning av den chilenska militärjuntans brott formulerade ett upprop där det bland annat sägs:

Vi uppmanar den internationella gemenskapen att på allt sätt stödja den chilenska demokratiseringsprocessen och rörelsen för de mänskliga rättigheterna.

Full respekt för de mänskliga rättigheterna måste upprättas i Chile.

Alla de internationella avtalen i dessa frågor måste antagas och tillämpas.

Fria demokratiska val måste garanteras. Observatörer måste sändas till Chile, för att säkerställa att valen blir fria och korrekta.

Pressfrihet och rätt att organisera sig måste garanteras.

Fackliga fri- och rättigheter måste respekteras. Den internationella fackliga rörelsen bör ge allt möjligt stöd till en oberoende chilensk facklig rörelse.

Alla dödsdomar måste upphävas.

Politiska arresteringar måste stoppas. Alla politiska fångar frigivas. Diktaturens offer bör få internationell hjälp.

Alla förbrytelser mot de mänskliga rättigheterna särskilt mord, försvinnanden och tortyr som begåtts under dessa 16 år, måste klaras upp och föras till domstol inom ramen för en oberoende rättsordning.

(Denna översättning är ej officiell.)

Pinochet ger sig själv rätt att såsom överbefälhavare vid behov ingripa som nationens »räddare».

Hunger leder till extremism

Juan Parra, även han från den internationella kommissionen, satte in demokratin i ett vidare sammanhang:

— Aldrig förr har det funnits så många demokratier i Latinamerika, påpekade han. Men det har heller aldrig rått en sådan fattigdom som idag. En stor del av detta sakernas tillstånd har att göra med den fruktansvärda skuldbördan gentemot de rika ländernas banker. Alla måste vi i demokratins namn göra allt för att bidra till en lösning av det problemet. En konsekvens av skulden är den växande narkotikahandeln. En fara för hela mänskligheten! Hunger leder till politisk extremism. Det ser vi till exempel i Peru. Det kan sätta den internationella freden i fara, ansåg han. USA kan frestas att ingripa.

— Det är inte sant att demokratin finns runt hörnet, varnade Carlos Sanchez från CODEPU, en av de större människorättsorganisationerna i Chile. För bara några dagar sedan mördade regimen en ung vänsterpolitiker, Jecar Neghme, med 12 kulor, just när han på kvällen den 4 september lämnade sitt arbete för att gå hem. Pinochets män kallar sig »Comando 11 de Septiembre». Förra året avrättade de José Carrasco (känd MIR-journalist). Vi minns med avsky mordet på Manuel Guerrero, José Manuel Parada och Santiago Nattino »de tre halshuggna». Den ansvarige, general Mendoza, är idag rektor för ett privat universitet. Sådan är rättvisan i Chile. De folkliga organisationerna måste av en framtida regering kräva en uppkläring av denna mängd brott. De skyldiga skall dömas.

Liliana Medina från Rörelsen mot tortyr »Sebastián Acevedo» höll med:

— Krigsmakten måste ställas inför en djupgående rättslig process av det nya

demokratiska parlamentet. Tortyr är dock inget som den nuvarande regimen har funnit på. Den har praktiserats även under föregående regimer, både mot vanliga fångar och mot de politiska. Det sitter i ryggraden, sa Liliana.

Alvaro Palacios från Centret för Social- Politiska Undersökningar, CISPO, i Santiago höll en mycket initierad och fakta- späckad föreläsning om ekonomin under juntatiden. Eftersom slutsatserna är ungefär desamma som presenteras på annat ställe i Chilebulletinen, hänvisar jag dit.

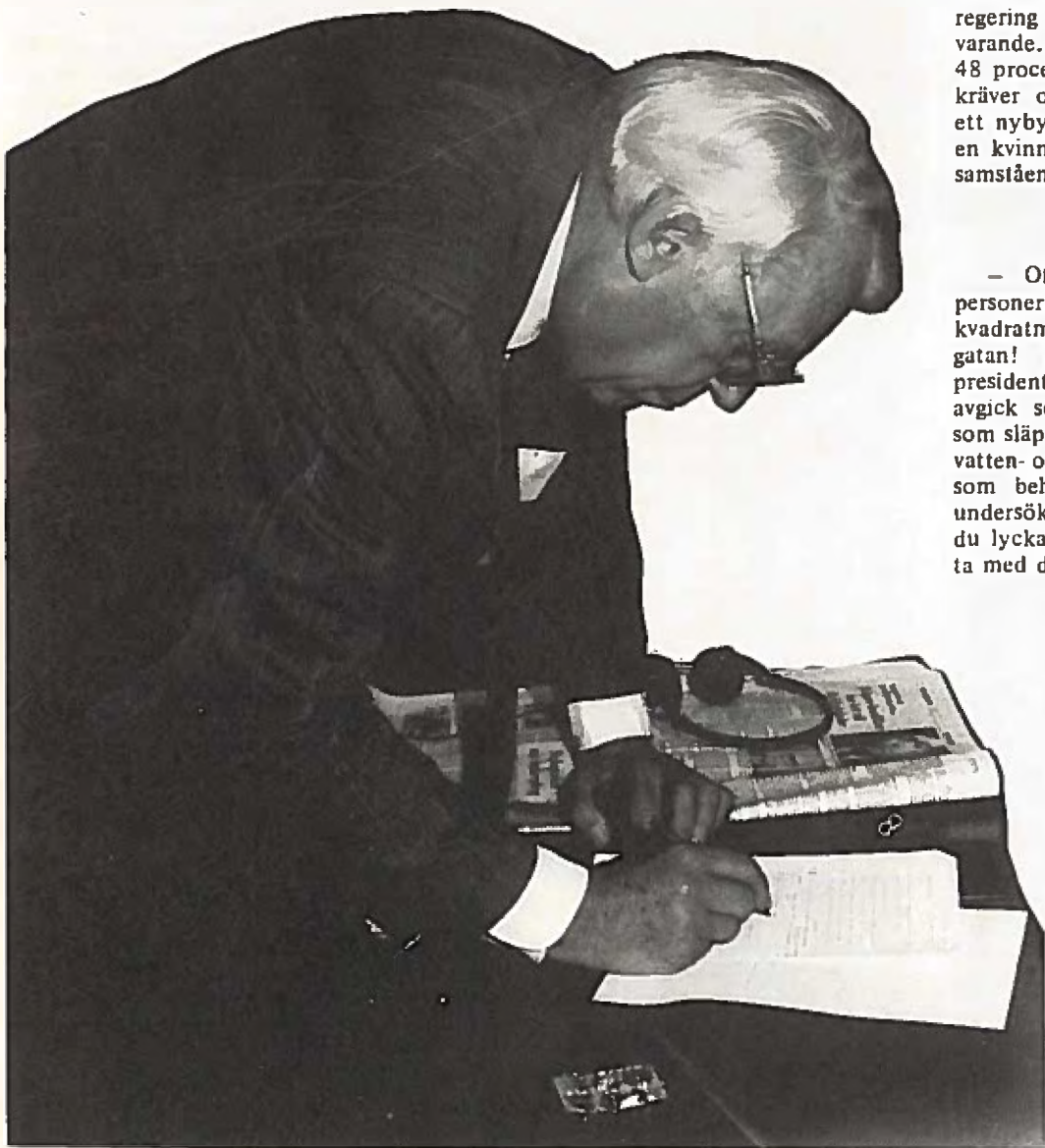
Santiagos pobladorrörelse, kämpar för de boendes rättigheter, särskilt deras som tvingas leva i slum.

— Det är tack vare de folkliga organisationernas arbete som vi nu närmar oss demokratin, ansåg Oscar Pena, vice ordförande i Metropolitana de Pobladores.

— Det finns inte ett enda folkligt bostadsområde i Santiago som inte har erövrats av folket under kamp mot kapitalister och regeringar. Regimen skryter med att den har byggt massor av bostäder. Det där är bara teater. De ger med ena handen och tar tillbaka med den andra. Sanningen är att ingen annan regering har byggt så lite som den nuvarande. Det saknas 1 300 000 bostäder. 48 procent saknar egen bostad! Kampen kräver offer. Vid en demonstration vid ett nybygge, den 17 juli, dödade polisen en kvinna, Laura Rosamén. Hon var ensamstående mor med tre småbarn.

Brist på bostäder

— Ofta bor en familj på fem-sex personer i ett skjul av papp och plåt på 15 kvadratmeter. Chilens dagrum heter gatan! Det sista Büchi, diktaturens presidentkandidat, bestämde innan han avgick som finansminister var, att den som släpar efter mer än sex månader med vatten- och elräkningen blir avstängd. Den som behöver en brådskande medicinsk undersökning får vänta i ett halvår. Skulle du lyckas bli inlagd på sjukhus måste du ta med dig sänglinne, injektionsnålar, osv.

Advokat Hans Göran Franck utsågs under konferensen att övervaka valet i Chile.

Juan Pablo Cárdenas
Analisis' chefredaktör

Detta medan de chilenska militärsjukhusen är de bäst utrustade på hela kontinenten ...

— Pobladorrörelsen kräver att Pinochet fråntas all makt och att de ansvariga för förbrytelser mot de mänskliga rättigheterna döms och straffas. Frihet åt de politiska fångarna som har ägnat sina liv åt att folket skall ha makten! En demokratisk regering måste lita till folkets mobilisering och kampförmåga. Vi måste kunna försvara det vi uppnått och fortsätta framåt.

— Jag tackar den internationella solidariteten för att den fortsatt är uppmärksam på det chilenska folkets kamp, slutade Oscar Pena.

Tvivel

I sitt med spänning emotsedda tal på lördagen sa Juan Pablo Cárdenas, chefredaktör för veckotidningen *Analisis*, att vad han personligen kände inför framtiden var *tvivel*. Tvivel på att det ska vara möjligt att lägga grunden för en sann demokrati i Chile. Särskilt om villkoret är att Pinochet och krigsmakten skall få hålla ett styppgrepp på regeringen genom det så kallade »säkerhetsrådet». I ett tal nyligen i Valdivia hotade Pinochet med att ingripa om något skulle gå fel i den tillträdande administrationen. »Krigsmakten avstår inte från sin roll som garant för landets framtid», sa Pinochet.

Skall oppositionens bräckliga allians hålla för påfrestningarna under övergångstiden? De politiska partierna hade dock visat det allvar som stunden krävde inför folkomröstningen i oktober 1988, men vi skall vara medvetna om att diktaturens anhängare med endast en tredjedel av parlamentet bakom sig kommer att kunna blockera reformeringen av grundlagen. Vänstern har visat stor generositet

gentemot Aylwin, men detta har en gräns. Nu gäller det att vara pragmatisk.

Cárdenas hämtade tröst i att USA redan 1986, när de folkliga massdemonstrationerna växte i styrka, förstått att Pinochets tid var ute och beslutat att söka en politisk lösning för att undvika en folkets seger över diktaturen på ett abrupt sätt, där en folklig regim skulle kunna konsolideras.

Möjligheter och plikter

Cárdenas kunde utan att ange rangordning analysera en rad krav som måste mötas för att säkra en demokrati:

Rättvisa åt repressionens offer; Fackliga rättigheter och återlämnande av fackets egendom; En ekonomisk utjämningspolitik; Återtagande av nationell egendom som sålts ut till multinationella; Vänstern måste mogna från sin sektarism; Krigsmaktens uppgifter måste reformeras så att den stödjer folkets sak; Socio-kulturella reformer inom t ex kyrkan. Befrielsesteologin måste erkännas; Kvinnor måste få jämställdhet; Undervisningsreform så att de fattiga får tillgång till bildning; Sexism, rasism och socialt förtryck måste motarbetas; Pressen måste få spegla den sociala verkligheten; Folket måste få uppleva reellt medbestämmande.

— Vi måste bygga en bättre demokrati än den som gick under 1973. En djupare demokrati kan bli möjlig på basen av ett folk som idag har ett större medvetande om sina möjligheter och sina plikter, slutade Cárdenas.

Förra året skrev Pinochetregimen i ett försök att vinna PR-poäng, på FNs Förklaring från 1966 om de mänskliga rättigheterna. Vad var den gesten värd?

Resolution

Frågan besvaras i den resolution som vi i solidaritetsorganisationerna skrev under på konferensens sista dag:

Sedan folkomröstningen i oktober -88 har över 2 000 politiska arresteringar förekommit. Enbart under de senaste fyra månaderna har 23 människor dödats av polis eller dödspatruller (varav alltså Jecar Neghme är den senaste). Vi uppmanar den internationella solidariteten att stödja Vicaría de la Solidaridad, Chilenska Kommissionen för de Mänskliga Rättigheterna, CODEPU och anhöriggrupperna till offren för repressionen. I mänsklighetens namn kräver vi upphävande av Pinochets självamnesti från -78 så att morderna på och försvinnandena av tusentals chilensare kan klaras upp och rättvisa skipas så långt som möjligt. Kampen är inte slut, den har bara tagit nya former. Solidaritetsgrupper inbjuds att komma till Chile i december för att övervaka och ta kontakter.

Resolutionen undertecknades av solidaritetsorganisationer från Danmark, Finland, England, Grekland, Italien, Norge, Sverige och Tyskland.

Fest i Helsingfors

Givetvis förekom under konferensen en mängd inlägg som vi inte har möjlighet att referera.

Under lördagen träffades de olika grupperna för överläggningar kring arbetet, aktuella behov och framtida samarbete.

Den som under konferensdagarna höll ordning på talare, tolkar och klockan hette Riita Myller och är riksdagskvinna. En överraskning för de allvarstygda delegaterna var att arbetsministeriet bjöd på en mottagning i ett av de finaste palatsen i Helsinki med mycket gott tilltugg. Lördagsnatten var det officiell fest på studentcaféet »Vanha juhlasali» mitt i stan. Riita Myller var med i svängarna. Vem skulle tro att denna spåda, och effektiva person var en sån hejare på tango??

INGVAR ENGHARDT

FOTO: ROBERTO GONZALEZ

Konferensens ordförande
Riita Myller, t.v.

Bolivia

NYLIBERAL VÄG

MED SKUGGSIDA

I finanskräsen ses Bolivia idag som ett stabilt land som lyckats sanera sin ekonomi. Men det har skett till ett högt pris. Bl a har gruvarbetarna drabbats hårt av nedskärningar.

I USA och på andra ställen runt om i världen ser man flyktningarna att narkotikan ses bekämpas. Ett sätt är att försöka stoppa produktionen i de länder som odlar växter som sedan kan användas som nark i västvärlden.

Bolivia är ett sådant land. Här är idag omkring 60 000 bönder sysselsatta med odling av koka. Hittills har 20 bönder dödats vid militärens bekämpning av kokaplanter och i Bolivia oroa man sig nu för den militära närvaron i kokazonen.

Dessutom har militären fått av militära rådgivare från USA. För de folkliga organisationerna är detta en fråga om den nationella suveräniteten.

Det säger Walter Delgadillo, facklig ledare för fabriksarbetarna i Bolivia och tidigare ordförande i Central Obrera Boliviana COB. Tillsammans med fackarbetarnas generalsekreterare Juan de la Cruz Vilca och COBs nyvalde ordförande Victor Lopez besökte Delgadillo Sverige under två veckor i oktober. Frågan om koka och kokain var en av de vanligaste bände på presskonferensen och på offentliga möten.

Det normala användandet av koka, det vill säga tuggandet av bladen, är för oss bolivianer lika naturligt som en kaffedrickande. Förklarade från de la Cruz Vilca, ingen har skadats av det.

Om vi får hjälp med att odla andra grödor eller med industriell bearbetning så kan vi gå med på att man slutar odla det

»överskott» som nu går till kokainhandlingen.

Narkotikatraffiken ger Bolivia stora inkomster, en del säger att största delen av landets exportinkomster kommer från kokainet. Samtidigt är det pengar som till största delen aldrig når tillbaka till den bolivianska ekonomin.

Så länge som upp till en miljon bolivianer har sin utkomst i koka och kokainhandlingen lär det vara svårt att utan hjälp från den rika världen få bolivianska arbetare att inse att de skulle tjäna på att kokainodlingarna förstörs (för ett insiktsfullt reportage om kokainkriget i Bolivia - se Kommentarer nummer 5/89).

Ekonomisk politik med baksida

Bolivia hade länge ett rykte i omvärlden som landet med ständiga militärkupper och en galopperande inflation. 1985 satte Victor Paz Estenssoros MNR-regering in en ny ekonomisk chockmedicin: NPE, den nya ekonomiska politiken.

Hyperinflationen, som 1985 nått 24 000 procent, minskade till 12-15 procent per år. Militären har förlorat sig bort från makten, köttgyltor. När vårens presidentval slutade utan en klar vinnare gick den gamla diktatorn Hugo Banzeras parti, ADN samman med Jaime Paz Zamoras MIR (ett tidigare radikalt marxistiskt parti som numera gått åt höger). Zamora blev president och inledde ett fortsatta NPE-politiken. I finanskräsen världen runt ses Bolivia idag som ett stabilt land som lyckats sanera sin ekonomi.

Men det finns en baksida.

Lönerna har de senaste fem åren gått ner med 39 procent. 25 procent av den aktiva delen av befolkningen är arbetslös. 200 barn av 1 000 dör före ett års ålder. 44 procent är undernärda. En miljon barn och ungdomar går inte i skolan.

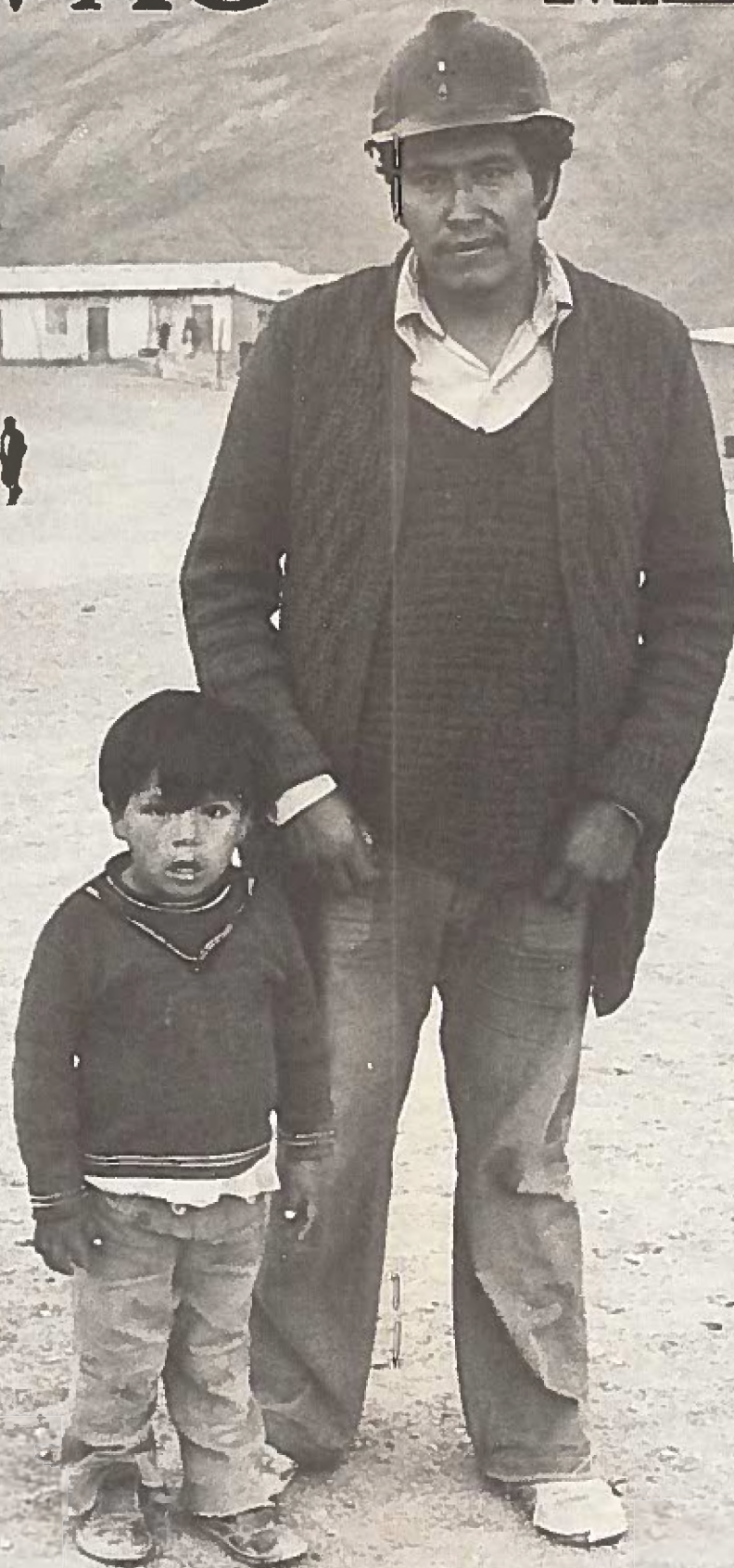

Foto: UBVs bildarkiv

Den här sidan av den ekonomiska politiken är regeringen tyst om, säger Walter Delgadillo, som också var vicepresidentkandidat för Izquierda Unida (Enade Vänstern) i valet.

Som i många andra länder i tredje världen innebär den nyliberala vägen krav på en balanserad budget, frysning av löner, höjda priser och nedskärningar av statens utgifter. Många brukar drabbas illa och sjukvården och undervisnings-

Facklig kamp för gruva

I Bolivia har också den tidigare ryggraden i ekonomin, gruvarbetarna, drabbats hårt. Av 45 000 gruvarbetare är det idag bara cirka 12 000 som fortfarande arbetar. Trots att världsmarknadspriset på tenn sjunkit anser Victor Lopez Arias att gruvarbete är möjligt.

Vi har föreslagit att vi får driva Catavi-gruvan under egen självförvaltning.

Victor Lopez, som tidigare var ordförande för gruvarbetarförbundet FSTMB, pekar på en rad mineraler som man i Bolivia skulle kunna utvinna. Men han ser också politiska orsaker bakom avskedandet av tusentals gruvarbetare. Det har handlat om att knäcka fackföreningsrörelsen.

Maktfaktor

COB organiserar omkring 75 procent av de yrkesarbetande i Bolivia och är därmed en av de starkaste fackliga organisationerna på den amerikanska kontinenten (som jämförelse kan nämnas att i USA är idag bara 17 procent medlemmar i en fackförening). Sedan revolutionen 1952 har COB också varit en maktfaktor i boliviansk politik. Trots att olika politiska partier - den bolivianska

vänstern är en provkarta på alla möjliga ideologiska grupperingar - dragit åt olika håll har COB lyckats behålla sin organisation.

Victor Lopez tillhör den »oberoende» strömningen inom COB som vid kongressen i september fick ökat inflytande. Lopez efterträdde då Simon Reyes, ledande inom den bolivianska kommunistpartiet, ett traditionellt »Moskva-parti», som COBs ordförande.

Frustrationen över politiska ledare som bytt positioner och blivit reaktionära gör att den oberoende tendensen inom COB stärks, säger Victor Lopez.

Välbesökta möten

Victor Lopez hade inbjudits till Sverige av SAC (syndikalisterna) som sedan länge har goda kontakter med den »oberoende» tendensen inom COB medan Walter Delgadillo och Juan de la Cruz Vilca hade bjudits in av Svenska Institutet. Under vistelsen i Sverige hann de för bolivianerna med besök i en rad av svenska biståndsgörande organ och träffar med bolivianer bosatta i Sverige.

Glädjande nog var de offentliga möten som ordnades också välbesökta. I malmfältet kom närmare 30 personer till ett möte Gällivare LS ordnade och i Stockholm kom cirka 50 personer till ett möte på Kapsalen.

Efter Sverige-besöket reste Victor Lopez vidare ut i Europa för att bland annat söka stöd hos gruvarbetarinternationalen i Bryssel för självförvaltningsprojektet i Catavi/Siglo XX.

ULF B. ANDERSSON

Centro de Estudios y Trabajo »America Latina». CETAL, i Uppsala förmedlar hjälp och stöd till COB. CETAL har adressen St Ivarsgatan 2, 2tr., 752 21 Uppsala.

Fran vänster
Juan de la Cruz Vilca
Victor Lopez och
Walter Delgadillo

Foto: Ulf B. Andersson

Chiles Socialistiska Parti

Chilebulletinen fortsätter sin presentation av de chilenska vänsterpartierna.
I förra numret skrev vi om Kristna Vänstern och tidigare har vi presenterat Kommunistpartiet
och Patriotiska Fronten Manuel Rodriguez.

Partido Socialista (PS) var vid sidan av kommunistpartiet ett av de stora traditionella vänsterpartierna i Chile. Det bildades i april 1933. Partiet var från början heterogent med en bredare social bas än PC men med svagare förankring inom arbetarklassen

Det var som ledare för detta parti som Salvador Allende ledde vänsterkoalitionen Unidad Popular till seger i valet 1970. Under åren efter kuppen har partiet splittrats i flera sektorer.

Var står PS idag? Vi ställde några frågor till företrädare för de två större sektorerna PS-Almeyda och PS-Arrate (f d PS-Nunez) samt till det mindre PS-Unitario.

● Vad innebar militärkuppen för socialistpartiet?

● Folkomröstningen i oktober -88 ingick i diktatorns plan för att hålla sig kvar vid makten. Hur agerade PS inför det alternativet?

● Hur ställde sig er grupp till den borgerliga oppositionens projekt?

● Är det demokrati som kommer att råda i Chile om oppositionen vinner valet i december och tar över den politiska makten i mars -90?

● Hur skall rättvisa skipas med tanke på alla de brott mot de mänskliga rättigheterna som diktaturen gjort sig skyldig till under dessa 16 år?

● Vilken roll skall krigsmakten spela i framtiden?
Accepterar ni att övervakas av ett Nationellt Säkerhetsråd? Vad skall hända med senator Augusto Pinochet?

● Hur blir socialistpartiets framtid? Kommer alla fraktioner och strömningar åter att enas?

● Kommer ni att sträva efter att än en gång upprätta ett vänsterblock i den chilenska politiken?

Benito Rodriguez (PS-Almeyda):

Statskuppen 1973 betydde för tusentals chilensare förföljelse, fänglande, tortyr, död eller landsflykt. Miljoner fick uppleva 16 år av arbetslöshet och svält.

PS som från första dagen bekämpade de fascistiska militärerna, måste under årtal kämpa underjordiskt för att bygga upp ett massivt folkligt motstånd. Detta började på 80-talet och har nu tvingat diktaturen att tillåta allmänna val. De kamrater i PS, som i likhet med Salvador Allende har fått offra sin liv, är oräkneliga.

Statskuppen i Chile bekräftar också att »demokratin» bara är ett instrument i händerna på de dominerande skikten i det chilenska samhället, allierade med

de nordamerikanska ekonomiska intressena. När denna demokrati inte längre tjänade deras intressen tvekade de inte att bekämpa den och utrota den på brutala sätt.

Eftersom diktaturen pressades av en tilltagande folklig mobilisering och USAs utrikesdepartements oro inför möjligheten att den politiska kampen i Chile skulle ta en oförutsedd vändning, försökte man att rida på de s k »boomen» från början av 80-talet, då den chilenska ekonomin började återta en nivå som uppnått före 1973, för att legitimera sitt maktinnehav genom en folkomröstning. PS och övriga folkliga krafter insåg att här fanns en möjlighet att samla oppositionen till en kampanj för ett NEJ till diktaturen och ge Pinochet själv ett första stort politiskt nederlag.

»Samordningen för demokrati», 17 partier, är ett uttryck för en enad opposition, en enhet som möjliggjorde segern vid folkomröstningen och som kommer att sätta stopp för diktaturen den 14 december.

Alla demokratiska krafter, inklusive de som inte formellt ingår i samordningen (såsom PC och MIR) delar i stort dess program och har uppmanat att rösta på den ende oppositionskandidaten, Patricio Aylwin.

Alla i Chile vet vilken roll Aylwin spelade 1973. Men det är nödvändigt att inse att hans kandidatur idag möjliggör att hela oppositionen enas. PS hade ett alternativt förslag men dessvärre nådde detta inte det nödvändiga samtycket för att kunna samla oppositionen.

Det mer eller mindre demokratiska innehållet i perioden fr o m mars -90 bestäms av vilket stöd regeringen får i valet, men också av den massuppslutning som kan uppnås för att genomföra samordningens regeringsprogram.

En hundra procentig demokrati existerar inte i något land i världen. Alla reella demokratier är beroende av objektiva faktorer såsom ekonomisk och militär makt.

I Chile får vi med andra ord den demo-

krati vi förmår att erövra. Att fördjupa demokratin är för PS det centrala i dess politik på lång sikt och då begränsar vi oss inte till övergångsperioden.

PS har alltid vidhållit att brotten mot de mänskliga rättigheterna begångna under militärregimen måste klaras upp, sanningen måste fram, rättvisa skipas, de brottsliga straffas och offren och deras familjer måste få skälig ersättning. Samordningens program tar sikte på denna problematik. I praktiken blir vad som kan uppnås mest beroende av den parlamentariska styrkan hos dem som idag är i opposition och av vänsterns styrka inom denna och helt avgörande blir den folkliga uppslutningen kring regeringens åtgärder på området.

Hotet om en ny militärkupp kommer hela tiden att finnas under de närmaste åren. Men det är inte så säkert att krigsmakten efter mars -90 kommer att fungera som en enda enhet. Redan idag märks två strömningar. Den ena representerar de Pinochet närstående som kommer att anstränga sig för att få behålla en framskjuten roll i landets politik och som därför motsätter sig demokratiseringen. Dessa ser i överkommandot för krigsmakten och i säkerhetsrådet bastioner för en till den civila styrelsen parallell och begränsande makt.

Men det finns militära sektorer som erkänner det oundvikliga i att överlämna den politiska ledningen till de civila och lägger tonvikten vid försvaret av den korporativa självstyrelsen och försvarets ställning i det chilenska samhället.

Samordningen menar att de väpnade institutionerna i framtiden måste ha en yrkeskaraktär och vara underordnade den verkställande makten. Det är naturligtvis svårt att idag sja om vad som kommer att ske, men utan tvivel är de avgörande faktorerna de som sagts ovan.

Alltså, ju starkare den civila makten är, desto större blir möjligheterna att hålla krigsmakten inom de demokratiska spelreglernas ram.

Socialisternas enande är inte något

som hör framtiden till. Det är dags-aktuellt. I dagarna pågår en »organisationssammansmältning» av de två större sektorerna av den chilenska socialismen, den organisation som leds av kamrat Arrate och vårt parti. Processen bör i stort vara fullbordad vid årsskiftet och en enhetskongress, öppen för alla som önskar bidra till en revolutionär, latin-amerikansk, internationalistisk, oberoende och förnyad socialism, kommer att hållas innan september månad 1990. Denna kongress kommer att antaga PS nya program.

PS anser att det inte bara är önskvärt utan att det är nödvändigt för att uppnå sina mål på längre sikt att bygga ett block av politiska och sociala krafter, som förmår att ta i tu med den strukturomvandling som det chilenska samhället kräver. Detta block med en avancerad demokratisk karaktär, måste vara ett uttryck för de stora nationella majoriteterna och bryta med det klassiska schemat med de tre delarna (högern, centern, vänstern) i den chilenska politiken. Samtidigt som vi bidrar till att stärka övergångsregeringen, fortsätter vi med att smida en folkets egen styrka, vars begynnelse vi idag kan se i »Samordningen för Demokrati» (17 partier) och i PAIS (vänsterkoalitionen).

Guillermo Dunstan (PS-Arrate):

Militärkuppen innebar förutom Salvadors Allendes död även att hundratals partimedlemmar fängslades eller dödades. Den ledde även till en stor kris inom partiet som kulminerade 1980 med att detta splittrades. Därpå följde en revision av den politik som gällt sedan 1960 och ett återvändande till de teoretiska linjer som partiets grundare (Matte m fl) representerade. Detta innebär ett ifrågasättande av leninismen men inte av marxismen såsom instrument för samhällsanalysen.

Vårt parti har under Nunez/Lagos/Arrates ledning strävat efter att nå realistiska mål. Vi blev de första att kalla till ett deltagande i folkomröstningen, eftersom vi var säkra på segern.

Vi och PPD förstod att en framtida demokratisk regering måste vila på en så bred bas som möjligt. Hela vänstern och centern måste stå bakom. Därför finns vi i »Concertación» för att vara med i en demokratisk regering.

Ekonomisk demokrati är något vi måste arbeta för, och vi kommer inte att kunna avskaffa fattigdom och nöd i ett slag. Först måste vi skapa ett demokratiskt klimat och samtidigt ta itu med de sociala kraven från ett förtryckt folk.

Diktaturens hela repressionsapparat måste avskaffas genast. Dess politiska, ekonomiska och juridiska system måste brytas ner. Det kan bli en långvarig process och är möjligt bara om vi får en stark regering.

Att återställa respekten för de mänskliga rättigheterna är en primär uppgift, men att skapa en fullständig rättvisa för alla repressionens offer är en fysisk omöjlighet. Hur långt vi kan nå beror på vår styrka, inget annat. Ett splittrat folk når inte fram. Vi kräver främst social rättvisa.

Socialistpartiet har en mängd martyrer, offer för diktaturens terror. DINA/CNI måste ställas inför rätta för sina brott.

Krigsmakten kan naturligtvis inte få vara skiljedomare mellan chilennerna. Men vi tror inte att ens krigsmakten är en statisk enhet. Pinochets alla manövrar, för att bevara sitt system in i framtiden, är närmast patetiska. Han tror sig t ex kunna diktera vad den statliga TV:n skall säga under de närmaste sex åren!

Pinochets öde blir en konfliktfylld historia.

Tiden mellan valet 14 december och maktövertagandet 3 mars 1990 kommer att bli oerhört spännande ...

Socialistpartiets enhet är på god väg. PS-Almeyda, PS-Arrate och MAPU-Garretton kommer kanske snart att slås ihop. Det blir möjligen fortfarande några smågrupper utanför. Socialistpartiet är en demokratins garant i Allendes anda. Vi följer de demokratiska spelreglerna.

Vår inriktning är att bygga en »chilensk form» av socialism. Socialismen genomgår just nu en stark kris i världen. Att söka återupprätta Unidad Popular vore att välja en isolering med stöd från kanske 30-40 procent av folket. Då skulle vi inte kunna bidra till att förändra samhället. Allt hänger på de folkliga krafternas politiska mognad.

Adolfo Ovalle (PS-Unitario):

PS-Unitario är ett marxist-leninistiskt parti. Den marxistiska teorin är en fiende till all dogmatism. Den är en ledning för det revolutionära handlandet och står ständigt under diskussion.

Vi ser den chilenska militärkuppen som ett borgerlighetens och den nord-amerikanska imperialismens sista försök att stoppa en revolutionär utveckling under Unidad Popular. Vad detta kostat i offrade liv är väl bekant, liksom den upplösning de folkliga och fackliga organisationerna utsattes för. Det var svaret på »den fredliga vägen till socialismen».

Inom det gamla PS samexisterade skilda tendenser. Motsättningar fanns beträffande såväl nationell som internationell politik. De mest medvetna samlades i en slags »tendensgrupp». Omedelbart efter kuppen fungerade inte PS ledning. Många av ledarna gick i exil, andra mördades och åter andra drog sig undan sitt ansvar. Då åtog sig regionalkommittéerna av PS att samordna partiet och ta ledningen. Detta kallades »Regionalkommittéernas nationella samordning». Således återupprättades partiet. Idag har vi ett fördjupat och berikat projekt vars främsta bidrag är en demokratisering

av beslutsinstanserna och en breddning av deltagandet från basen.

Som parti har vi motsatt oss ett deltagande inom den nuvarande grundlagens ram (1980) och med de begränsningar som diktaturen påtvingat oppositionen. Ett deltagande är ett erkännande av denna fars för alla de sektorer som tar demokrati på allvar. Grundlagen hotar de chilenska massornas intressen och säkerhet.

Inte alla politiska och sociala sektorer har förstått grundlagens syfte. Därför deltar de på diktaturens villkor. Vi isolerar oss dock inte från dessa sektorer, som hyser förhoppningar om att nå fram till full demokrati genom valen i december 1989. Vi erbjuder vårt stöd åt den kandidat som ger mest garantier åt vänstern och de av diktaturens repression och ekonomiska politik mest misshandlade sociala grupperna. Den kandidaten är Alejandro Hales, en hederlig man som under dessa år outtröttligt har kämpat för att försvara livet och friheten.

Diktaturen motsätter sig frenetiskt talet om rättegångar om förbrytelser som våld, mord och försvinnanden som begåtts före 1978 (Amnestilagen). Om inte oppositionen finner sig i detta utan propser på ett undanröjande av amnestidekretet kommer man enligt diktatorn att få betala konsekvenserna. Hur kan man kalla detta »demokrati»? De justeringar som gjorts är ren kosmetika som intet ändrar på huvuddragen i denna illegala och fördärvliga konstitution, som ju är upprättad enbart för att de ekonomiska och militära maktgrupperna skall kunna garantera sitt fortsatta maktinnehav.

Respekten för de mänskliga rättigheterna måste återställas, genom att de skyldiga för mord och försvinnanden av våra bröder straffas. Det blir mycket svårt att upprätta en demokrati om inte sanningen om det som hänt under dessa år kommer i dagen.

Diktaturen handlar logiskt som inte vill släppa ifrån sig makten, varken den ekonomiska eller politiska och sociala. När den ordnar »folkomröstning» och »presidentval», så inte är det för att tappa greppet! Diktatorn har utsett senatorer och deputerade till det kommande parlamentet och det »nationella säkerhetsrådet» skall övervaka denna framtida »demokrati».

PS-Unitario har alltid varit berett på att ingå allianser med de sektorer som står vårt program nära. Vi föredrar de sektorer som visat sig mest konsekventa och omedgörliga under den innevarande perioden. Dit hör t ex MAPU-Lautaro, PS-Salvador Allende och sektorer av PS-Dirección Colectiva liksom kamraterna i FPMR och de fraktioner av MIR som inte ingår i Izquierda Unida.

INGVAR ENGHARDT

Foto: Rasmus Sønderiis

8 mars

Día de la Mujer

Internationella
kvinnodagen

på Estadio
Santa Laura

Foto: Eduardo Valenzuela

Stockholm mötesplats för chilenska poeter

Några kom från Chile.

Ett tiotal från exilen i olika länder i Europa. Andra bor i Sverige.
Under några dagar i oktober sammanstrålade de i Stockholm.

Det var chilenska poeter som träffades för att samtala med varandra
och för att läsa sina dikter vid en chilensk poesifestival.

Många av dem har levt mer än femton år i exil
med allt vad det innebär av rotlöshet och isolering.

Men poeterna i Chile och de i exil har ändå mycket gemensamt.
Initiativtagaren Sergio Badilla uttryckte det så att festivalen kom till
för att samla fragment av en generation poeter
och »väva samman vår historia».

Från Chile kom Teresa Calderon. Från Holland Gonzalo Millan.
Tre dikter ur den rika skörden.

MONOPOLIO

Jag såg ända in i djupet av dina ögon,
ända in i dina ögons gröna djup såg jag,
ända in i dina gröna ögons gröna djup.
Och så djupt in i dina ögon var jag
att jag inte längre vet vad jag ser
när du ser på mig.

BRÖLLOP

»Tills döden
skiljer oss åt.»
Och som den glänste
i hans hand
dolken.

TERESA CALDERON

Översättning: Eva M. Ålander

ALMANACKA

Gässen flyger mot söder
som på en bild i almanackan
och bildar ett V
som upplöses och återbildas:
den besegrades initial
kanske tecknet för
en seger som nog dröjer

Det är bäst att du inte tittar upp
sänk blicken och fötterna
ner i den första snön

Övervintra en gång till
med duvor, starar, sparvar

GONZALO MILLAN

Översättning Leif Duprez

Sun Axelsson introducerade de chilenska diktarna vid en välbesökt poesidag på Moderna Museet.
I nästa nummer av Chilebulletinen skriver hon om den chilenska poesin och sina samtal
med några av de chilenska författarna.

NEJ TILL AMNESTI FÖR MILITÄREN!

Nej till amnestin för militären! Det är det argentinska folkets besked till president Menem och till världen. Nyligen hade man samlat in protestlistor med en miljon namn och kampen fortsätter såväl i Argentina som internationellt.

I Europa gör Luis Zamora just nu en rundresa mot amnestin och den 10 november talade han i Stockholm inför drygt hundratalet åhörare. Vad han sade där ligger till grund för den här artikeln.

Luis Zamora är en av förgrundsgestalterna i kampen för de mänskliga rättigheterna i Argentina, dels som advokat under diktaturåren (bl a förde han Dagmar Hagelins fall), dels som aktiv socialist. Han är språkrör för landets största vänsterparti, MAS (movimiento al Socialismo), och nybliven parlamentsledamot.

Strax efter sitt makttillträde i juni i år deklarerade den argentinske presidenten Carlos Menem, att han inte kunde tåla att se »ens små fåglar bakom galler» och att hans regering hade för avsikt att utfärda amnesti för de militärer som stod anklagade för eller redan blivit dömda för brott mot de mänskliga rättigheterna.

Med den nu utfärdade amnestin säger sig Menem vilja stryka ett streck över historien och ena alla argentinare. Därmed har han tagit steget fullt ut från den

tidigare Alfonsínregeringens partiella amnestier.

Reträtt efter protester

Men det argentinska folket vill inte stryka ett streck över 30 000 försvunna, över kidnappningar, våldtäkter, tortyr och andra vidrigheter som var vardag under diktaturåren 1976 till -82. Därför har man demonstrerat och protesterat ända sedan demokratins första dagar – för sanningen, för att de skyldiga ska ställas inför rätta och dömas för sina brott och inte minst för att det som hände under diktaturen inte ska tillåtas

hända igen. Och med protesterna har man tvingat Menem att avstå från amnesti, åtminstone i den första vändan, för Videla, Massera och de andra huvudansvariga för folkmordet.

Amnestin omfattar en rad ökända och högt uppsatta militärer, som åtalats eller dömts för brott mot de mänskliga rättigheterna under diktaturen. Det handlar om ansvariga för flera av de 260 koncentrationsläger som bevisligen fanns under diktaturåren. Till exempel general Menendez, ansvarig för det ökända La Perla där 2 500 arresterade passerade

*I september
demonstrerade
200.000 personer
runt om i Argentina
mot Menems politik.*

mellan mars 1976 och slutet av 1979. Bara en procent av alla dessa människor kom ut igen, det vill säga 25 stycken!

Krävde befordringar

Också de ansvariga för de senaste årens upprepade militäruppror omfattas av amnestin. Menems tal om »lugn» och »pacifisering» som motiv för amnestin motsägs dagligen av militären själv.

När kuppöversten Seineldin nyligen tog emot av presidenten krävde han befordringar för sina män, annars skulle det kunna bli »problem». Rico, ansvarig för upproret påskan 1987, talar redan om sin fortsatta kamp för att göra den argentinska armén till ordningens väktare och till en institutionell maktfaktor.

Och beträffande brotten mot de mänskliga rättigheterna är militärens samvetsqual eller ångerköpthet obefintlig. Tvärtom, kräver man erkännande för sitt hjältomodiga »krig mot subversionen» och döljer inte sin iver att åter få ta itu med samma uppgifter. »De väpnade styrkorna kommer inte att ge upp sina strävanden att kämpa mot subversionen överallt där den uppstår», säger general Bignone. För argentinarerna är det att nästan ordagrant höra samma ord som för några år sedan innebar förföljelse, tortyr och mord.

Nyligen har flera militärer deklarerat att de anser det stora motståndet mot amnestin vara ett bevis för att deras »arbete» inte slutfördes ordentligt!

200 000 i demonstration

Den 8 september genomfördes i femtio städer runt om i landet de hittills största protesterna mot amnestin. I Buenos Aires samlades omkring 200 000 människor som tågade mot regeringsbyggnaden. Det blev en landsomfattande manifestation mot den peronistiska regeringens eftergiftspolitik mot militären, men också en protest mot regeringens ekonomiska och sociala politik. Demonstranterna skanderade bland annat paroller mot åtstramningspolitiken som dikteras direkt av multijätten Bunge & Born (finansministern är en av företagets direktörer).

I demonstrationerna deltog tusentals peronister som protesterade mot Menems regeringsallians med representanter för landets mest reaktionära och proimperialistiska sektorer.

Tappar stöd

Faktum är att Menemregeringen dagligen tappar stöd, inte minst bland den traditionellt peronistiska arbetarklassen. De som var beredda att bokstavligen »ge sina liv för Peron» känner sig svikna och förrådade av Menem som försöker lösa Argentinas djupa ekonomiska kris och återbetalningen av utlandsskulden genom att tvinga på landets arbetare en åtstramningspolitik i Internationella Valutafondens smak. Sänkta löner, kraftigt höjda priser, ökad arbetslöshet, planer på omfattande privatiseringar av statliga företag som oljeindustri, järnvägar, telefonbolag mm har väckt kraftigt motstånd.

Omkring en miljon argentinare, fram för allt järnvägsarbetare, lärare, offentligt anställda, busschaufförer och är ute i strejk. Missnöjet leder till ständigt nya konflikter och har också splittrat den mäktiga fackliga centralorganisationen, CGT. För första gången på många år inställdes det traditionella peronistiska firandet 17 oktober. Menem var helt enkelt inte säker på att få ihop tillräckligt många människor.

Och det hundra dagar efter ett val som gav honom åtta miljoner röster och presidentposten!

Kris bakom amnestin

Det är den djupa ekonomiska, sociala och politiska krisen i Argentina som förklarar den utlysta amnestin. Menems regering blir för var dag som går alltmer isolerad och söker därför stöd hos USA-imperialismen, de argentinska storföretagen och militären. För att kunna genomföra sin hårda ekonomiska politik behöver Menem en fungerande och disciplinerad armé. Inte den splittrade och för-

svagade armé som den argentinska varit ända sedan diktaturen föll och man förlorade Malvinaskriget mot Storbritannien. Under hungerupproppen i Rosario och flera andra städer i maj i år kunde regeringen inte kalla in några armétrupper. Överbefälhavaren deklarerade att han inte kunde vara säker på att trupperna skulle lyda.

Hur ser då vänstern på Argentinas framtid? Luis Zamora är optimistisk. Frågan om amnestin är inte avslutad, trots regeringens beslut, så länge motståndet fortsätter. Och det gör det. Precis som det motstånd som finns mot åtstramningspolitiken, den sociala nedrustningen och utförsäljningen av landet till imperialismen.

Alltfärre tror på peronismen och vänstern förstärks i takt med att allt fler inser att en grundlig lösning måste till för att råda bot på Argentinas problem, det vill säga en socialistisk lösning.

INGA SUNDBERG

Luis Zamora

Vem skrev vad?

Vildsinta (?) cirkuslejon, urspårade radioserier, förälskelser på kontor, möte med ur-invånare ...

– Ja det är exempel på vad man kan få uppleva i den rika latinamerikanska litteraturen. Här följer åtta utdrag ur böcker skrivna av författare från åtta länder i Latinamerika.

Frågan är nu: Vem har skrivit vad? Hitta författaren till varje text!

För att göra det lite lättare för våra kära läsare avslöjar vi vilka de åtta författarna är. Det gäller bara att pricka in dem rätt!

Vi vill ha ditt svar senast den 31 januari.

Först öppnade rätta lösningen belönas med ett bokpris – av latinamerikansk författare naturligtvis.

Lycka till!

1.

”Torsdagen den 9 maj

På kontoret kan jag inte tala med henne. Det måste bli någon annanstans. Jag studerar hur hon rutar in sina dagar. Hon stannar ofta kvar i centrum. Hon brukar äta lunch med en vännina, en tjockis som jobbar på London-Paris. Men sen skiljs dom och hon tar en kopp kaffe i hörnet av Tjugofemte och Misiones. Jag får se till att vi råkar träffas. Det blir bäst.”

2.

”Tut i kornetten.

Mannen och vilddjuret eller vilddjuret och vilddjuret rullar runt på marken i ett dödens famntag. Om man tittar närmare efter slickar Budinetto ömt Nuno, som med skrik och klösningar försöker dölja sådana petitesser. I vilket fall undgår detta de förskrämda åskådarnas blickar. I stridens virrvarr, medan dessa skriker, applåderar och vänder sig bort, slänker von Beck ned sig med en liten flaska rödfärg. Allt är vilt och fint. Till slut lyfter den oöverbinnerlige germanske tataren, täckt av blod, upp det lömska djuret i luften och slungar det mot marken. Budinetto somnar på fläcken. von Beck, andfådd men segerrik, sätter foten på honom.”

3.

”Det hela hade börjat just de dagar då jag var helt uppslukad av mina föräktenskapliga bestyr fram och tillbaka i staden. Början på slutet markerades av alla dessa eldsvådor, jordbävningar, krockar, skeppsbrott och tågurspårningar som hemsökte radioserieerna och på ett par minuter gjorde slut på dussintals rollpersoner. Den här gången hade skådespelarna avstått från att agera skyddsmur runt skrivaren eller hade helt enkelt inte kunnat hindra oron och protesterna från lyssnarna att nå familjen Genaro, som emellertid redan var informerad om saken genom tidningarna, där radiorecensionerna sedan flera dagar hänfullt rapporterade om Pedro Camochos katastrofer.”

4.

”Då förstod hon. Innan han anträtt färden hade Lorenzo Daza begått missataget att telegrafiskt meddela sin svägers Lisimaco Sanchez, och denne hade i sin tur vidarebefordrat nyheten till sin omfattande och snåriga släkt som var utspridd i ett stort antal byar och samhällen i provinsen. Så Florentino Ariza fick inte bara reda på hela färdvägen utan kunde också upprätta ett vidsträckt broderskap av telegrafister för att följa Fermina Daza i spåren ända till det sista härbärgets i Cabo de la Vela. Därmed kunde han upprätthålla en intensiv kontakt med henne så snart hon anlät till Valledupar, där hon stannade tre månader, till resans slut i Riohacha ett och ett halvt år senare, när Lorenzo Daza tog för givet att dottern till slut hade glömt och beslöt återvända hem.”

5.

”Clara genomlevde den där tiden upptagen av sina fantasier, i sällskap med luftens, vattnets och jordens andar, så lycklig att hon inte kände något behov av att tala på nio år. Alla hade förlorat hoppet om att få höra hennes röst igen, men på sin födelsedag när hon blåst ut de nitton ljusen på sin chokladtårta, invigde hon en röst som hade hållits gömd hela denna tid och som hade en resonans som ett ostämt instrument.

– Snart ska jag gifta mig, sa hon.”

6.

”– Gå nu, Justino! Och be dem att åtminstone visa en gnutta förbarmande med mig! Säg bara det!

Justino bet ihop tänderna och skakade på huvudet och sa:

– Nej.

Och han fortsatte att skaka på huvudet länge och väl.

– Fråga sergeanten om jag kan få träffa översten. Och tala om för honom hur gammal jag är. Och hur skröplig jag är. Vad har han att vinna på att döda mig? Ingenting alls. När allt kommer omkring så har han väl ändå ett hjärta i kroppen. Säg åt honom att göra det för sin själs frälsning.”

"Jag sjönk ned på stolen. Jag var berusad! Bara en fyllbult kunde tro att mitt land, det mäktigaste i världen förde krig mot ett så litet och försvarslöst folk ... Ha... ha... ha... det var en skam och jag måste vara berusad för att kunna tro det... Full... stupfull..."

Fördömda öde att bo i Brooklyn!"

"Runt omkring mig var människorna här sysselsatta var och en med sitt – en fridfull arbetssymfoni, med en rytm som var urtida. Dessa indianer, som jag förut sett i ljuset från mer eller mindre fantasifulla berättelser och alltid betraktat som varelser nätt och jämnt inom det mänskligas ramar, föreföll mig nu, här, i deras egen miljö, som absoluta behärskare av sin kultur."

Det här är författarna:

Isabel Allende
Miguel Angel Asturias
Mario Benedetti
Alejo Carpentier
Haroldo Conti
Gabriel García Márquez
Juan Rulfo
Mario Vargas Llosa

Fyll i ditt svar här och klipp ur (eller skriv på ett annat papper), skicka in svaret till: Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm. Glöm inte ange ditt eget namn och adress så att vi kan skicka en bok om du vinner!

Text författare

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

Namn

Adress

.....

VARKEN MIRAKEL, KONKURSBO ELLER DUKAT BORD!

I debatten om den chilenska ekonomin har vi fått ett inlägg från tre chilensare bosatta i Sverige. Vi återger debattinlägget i starkt förkortad version. Flera avsnitt som tar upp den ekonomiska politiken har vi utelämnat eftersom den behandlas utförligt av Stefan de Vylder i en annan artikel i detta nummer.

I kölvattnet av SIDA:s informationschef Jan Sandqvists artikel om Chile – »Diktatur som gav välbild» – (Sida-Rapport 4/89) har åtskilliga debattörer i massmedia kommenterat samhällsutvecklingen i Chile under Pinochetregimen. Tyvärr har den bild av utvecklingen som framkommit i debatten varit svartvit.

Möjligen har Sandqvists artikel bidragit till att nyantera bilden, men samtidigt utgör den en missvisande beskrivning av verkligheten. Visserligen är det beklagligt att ideologiska värderingar ibland kan avtrubba förmågan att se verkligheten utan skyglappar. Men minst lika oroande är, att många svenska opinionsbildare, med något slags nedärvd insikt om att »sanningen» alltid ligger någonstans mittemellan, så gärna vill tro utan att ta reda på fakta, att en nyanterad bild av Chile idag är den att en avskyvärd diktatur har gett chilensarna materiellt välbild och att det »enda» stora bekymret för en demokratiskt vald regering blir att ta itu med den s k »sociala skulden».

Vi tycker att Sandqvists artikel ger en alltför inkomplett bild av det aktuella läget i Chile och därför är missvisande vad gäller utsikterna för den kommande demokratiska regering som ska efterträda Pinochets.

Vi hävdar bestämt att ett klart ställningstagande mot Pinochet inte nödvändigtvis är ett hinder för en saklig skildring av dennes regering.

Det finns välansedda akademiska institutioner som har reviderat den officiella statistiken och bevisat att den inte bara är behäftad med formella brister utan också i vissa avseenden manipulerad för att ge en bättre bild av den ekonomiska och sociala utvecklingen de senaste 16 åren.

Av Chiles 12 miljoner invånare lever idag mellan 4,5 och 5 miljoner under existensminimum. Denna gräns motsvarar värdet av vad en människa behöver för att överleva. Ca. 2 miljoner lever i s k yttersta fattigdom dvs de har inte ens råd att köpa det mest nödvändiga för att överleva.

Det har alltid funnits fattiga i Chile. Det är inget som beror enbart på diktaturens politik. Men läget har blivit mycket värre. Antalet fattiga har ökat enormt de senaste 16 åren.

Vad vi har bevittnat mellan 1973 och 1989 är en omstrukturering av Chiles ekonomi och en omfördelning av nationalinkomsten till de fattigas nackdel.

Den djupa depression Chile upplevde i mitten av 1970-talet och i början av 1980-talet visade tydligt i majoritetens ögon att ekonomin behövde stabiliseras, att

den fria marknadens inte alltid fördelar resurser på ett välfärdsekonomiskt optimalt sätt och att en önskad inkomstfördelning kräver samhällsinsatser i ekonomin.

Beträffande den hypermoderna tunnelbanan i Santiago, som verkar ha gjort ett så starkt intryck på vissa utländska besökare, kan det vara på sin plats att påminna om att tunnelbanan planerades och byggdes huvudsakligen mellan 1964 och 1973. Utbyggnaden fullföljdes inte av Pinochets militärjunta. De nyliberala ekonomerna (de s k Chicago boys) tyckte det var bättre och billigare med fri import av personbilar. Numera har vi facit i handen. Trots tunnelbanan är trafiken i Santiagos stadskärna kaotisk och luften direkt hälsovådlig. Luftföroreningarna är faktiskt värre i Santiago än i Mexico City!

Sedan 1983 då en proteststorm svepte genom landet och var nära att störta diktaturen, har denna visat större realism i den ekonomiska politiken, men arvet är tungt. Bortsett från de två stora komplicerade politiska knutar som en demokratisk regering kommer att brottas med, nämligen arvet efter diktaturens kränkningar av de mänskliga rättigheterna och generalernas ambition att fortsätta styra bakom kulisserna – enligt general Noriegas »Panamamodell» – finns det flera stora ekonomiska problem som den nya regeringen måste lösa på ett tillfredsställande sätt.

Demokratin i Chile kommer inte att ära ett konkursbo, men kommer inte heller till ett dukat bord. I hela Latinamerika, men speciellt i Chile har demokratin en enorm utmaning framför sig de närmaste åren! Kampen för ett mänskligare och mer jämlikt samhälle står inför många farliga fällor.

Världen i allmänhet och Sverige i synnerhet har bestämt fördömt diktaturen från och med den dramatiska tisdagen den 11 september 1973 när militärer – med Pinochet i spetsen – krossade den starkaste och mest långvariga demokratin i Latinamerika. Vi chilensare kommer aldrig att glömma denna enorma internationella sympati och solidaritetssträvan som ständigt har stött det chilenska folkets kamp mot diktaturen under 16 år!

Vi hoppas att omvärlden inte bara blir så överväldigad av att »Santiagos supermoderna tunnelbana ... rullar på gummi-hjul», utan hjälper till med politiskt och ekonomiskt stöd som gör det lättare även för Chiles demokrati att åter »rulla på gummi-hjul»!

DANIEL MOORE KALKI GLAUSER
JOSE GUEVARA

Chile:

Dagbok aug-nov

1 aug

Slutgiltigt resultat av folkomröstningen: 85,7% röstade för godkännande av de föreslagna ändringarna av konstitutionen, 8,2% emot och 6,1 ogiltigt eller blankt.

2 aug

Amiral Merino stödde general Mattei i hans uttalande om att ett upphävande av juntans amnestilag »skulle få allvarliga konsekvenser för landet». Merino sade att detta var krigsmaktens gemensamma ståndpunkt.

5 aug

De två högerpartierna RN och UDI nådde en uppgörelse om valsarbete. Tre andra små partier för Pinochet-anhängare och CNI-folk ställdes utanför överenskommelsen.

18 aug

»För att omöjliggöra alla socialiseringsförsök av ekonomin» ska Chiles centralbank frigöras från regeringsinflytande enligt lagförslag från juntan. Pinochet till-sätter bankens styrelse som skall sitta mellan 2 och 10 år.

Socialistisk ungdomsunion bildad av ungdom från PS-Almeyda och PS-Arrate.

19 aug

Enligt ett opinionsinstitut kommer Aylwin att få 74% av rösterna i Santiago. 20% tror att Buchi vinner.

3 sept

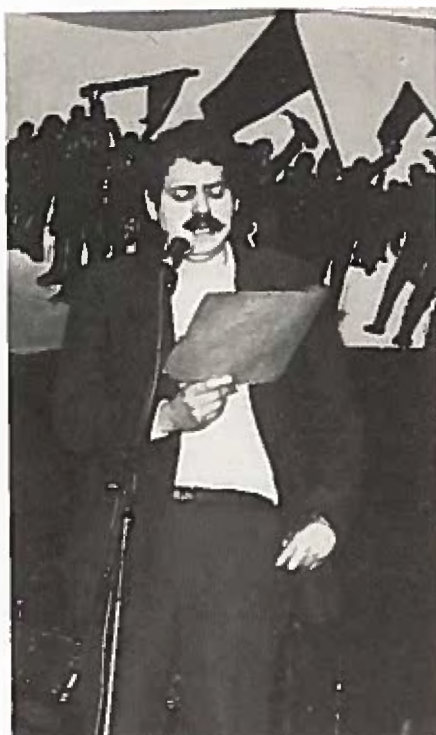
Detaljhandlarnas organisation ansåg det omoraliskt att livsmedelspriserna till-låts stiga när lönerna ligger kvar på mini-minivå och minst 16% är arbetslösa i San-tiago.

4 sept

MIR-ledaren Jecar Neghme medlem av Izquierda Unida mördades på öppen gata vid 21.30 tiden. Han hade skjutits av dödsskvadronen »11 de Septiembre» med 12 skott.

6 sept

Alla partierna i Samordningen för demokrati, arbetarorganisationerna, kyrkan, etc. fördömde mordet på Neghme.

Jecar Neghme

Foto: Maria Olga Allemand

Kommunistpartiet förre partiledare Luis Corvalan

Foto: Fortin Mapocho

10 sept

Rörelsen mot tortyr »Sebastian Acevedo» demonstrerade i Santiago mot Pinochets amnestilag.

11 sept

I Santiago hedrades de som fallit under kuppdagarna 1973 med en stor demonstration på allmänna kyrkogården. Under vägen dit talade bl a Agueda Saez, hustru till Jecar Neghme, liksom representanter för Anhöriga till avrättade politiska fångar och Kommissionen för mänskliga rättigheter.

I Valparaiso valfärdade tiotusentals människor till Salvador Allendes grav.

Pinochet sade i ett tal till trupperna: »inspirerad endast av fäderneslandets högsta värden, med en soldats fulla allvar förklarar jag att krigsmakten och ordningsmakten aldrig kommer att tillåta ett nytt försök att vanställa vår identitet med främmande ideologier.»

13 sept

Pinochet i intervju: »Den dag de rör en av mina män, så är det slut med rättsstaten!».

14 sept

Aylwin lovade i Bonn att syna Colonia Dignidad som Amnesty utpekat som koncentrationsläger.

15 sept

CUT-ledarna Bustos och Martinez har varit förvisade i ett år.

5 okt

Ett år efter folkomröstningen. 7 kraftledningstorn sprängdes och bomber exploderade utanför Nationalbanken, ett elverk och privatuniversitetet Diego Portales vars rektor är förre DINA-chefen.

10 okt

Efter 15 år i exil återvände kommunistpartiledaren Luis Corvalan till Chile. Han välkomnades varmt av stora skaror av anhängare.

11 okt

Samordningen för demokrati liksom presidentkandidaten Patricio Aylwin fördömde Corvalans uttalande om att FPMRs framtid beror på utvecklingen i landet och att hans parti inte har övergett strategin som tillåter alla former av kamp».

23 okt

Manuel Bustos och Arturo Martinez fria! Några dagar innan Lech Walesa skulle komma till Chile för att besöka de förvisade fackföreningsledarna benådades dessa plötsligt av Pinochet.

24 okt

Lech Walesa informerade att sedan han nu fått meddelandet om att CUT-ledarna benådats inställer han sitt besök i Chile.

10 nov

Ramón Antonio Casanella Leiva som vistats som flykting i Sverige, och som återvände till Chile förra året, besköt av uniformerade poliser i en »sammandrabbning» i Santiago. Med fem kulor i kroppen svävar han i livsfara. Han har opererats och hålls nu i Penitenciaria-fängelset.

Efter 403 dagar i förvisning träffas Manuel Bustos och Arturo Martinez.

RECENSION

HEMLIGA KRIGARE Av Susanne Palme Brevskolan/UBV

I det slutande 80-talet tycks storpolitiken i världen handla om fred och avspänning. Nedrustningsavtal, fredsprocesser och demokratiska omvälvningar i Sovjetunionen och Östeuropa dominerar det internationella nyhetsflödet.

Ändå pågår krigen, mordandet, tortyren. Sikten kanske skymms idag, men de krafter som för tjugo år sedan stod bakom »pacifiseringen» på Sydvietnams landsbygd, eller som 1973 verkade bakom scenen när tusentals chilenska arbetare mördades, beväpnar och dirigerar nu El Salvadors dödsskvadroner.

SUSANNE PALME, författare till den nyutkomna boken »Hemliga krigare», (Brevskolan/UBV), skriver att USAs militära och politiska etablissemang har anpassat sin globala säkerhetspolitik till den nya avspänningen i förhållande till Sovjet. Redan 1986 kom en omfattande militär rapport som underströk vikten av »låg-intensiva konflikter» i tredje världen.

Med exemplen Nicaragua, El Salvador och Filippinerna belyser Palme Washingtons nya kontra-revolutionära strategi mot sociala frihetssträvanden i fattiga länder. Hon väver samman USAs faktiska politik i tredje världen under de senaste 15 åren i ett mönster med hjälp av dokument, uttalanden och egna intervjuer.

Den lågintensiva krigföringen innefattar såväl de Sydafrikastödda mordarband i Angola och Mozambique som i massmedia hedras med beteckningen »gerilla», som blockering av krediter till Nicaragua i Världsbanken och Internationella Utvecklingsbanken. Nicaraguas raserade ekonomi är förstörd i framgång för strategin, även om sandinisterna fortfarande sitter vid makten.

Palme visar t ex hur USAs återkommande massiva militärmanövrer i Honduras snarare haft syftet att hota Nica-

ragua med en invasion än att verkligen invadera. Genom att »sätta skräck i Nicaraguas regering, att skapa rädsla för en invasion», som en hög militär uttryckte det, har landets ekonomi ytterligare undergrävs genom de omfattande försvarsgärder som sandinisterna vidtagit.

Den lågintensiva krigföringen svarar naturligtvis också mot Washingtons behov att kunna ingripa på olika håll i världen utan långvariga insatser av egna trupper, vilket omöjliggjorts av inrikespolitiska skäl sedan nederlaget i Vietnam 1975. Strategins beteckning är måhända av sent datum, men det kan vara värt att påpeka att dess tillämpning har äldre anor.

Den unga sovjetstaten drabbades efter revolutionen i Ryssland på samma sätt som senare Kuba och Nicaragua. USAs dåvarande president Wilson och världskrigets segrande kapitalistmakter betalade sina egna vita generaler som skulle krossa bolsjevikrevolutionen under det ryska inbördeskriget. Större framgång hade man i Ungern, där den rådsrepublik som utropades 1918 gick under bland annat till följd av landets hungersnöd som förstärktes av USAs styrning av hjälpsändningarna. Samma cynism har vi sett i det svältdrabbade Kambodja i början av 80-talet.

Så anpassas den globala kontra-revolutionens strategi till de politiska realiteterna. Kampen mot »ondskaans imperium» förvandlas till avspänning och fred mellan stormakterna ... men fortsatt krig mot världens fattiga. Boken »Hemliga krigare» river slöjan av den glättade fredspolitik.

TARAS KENTRSCHYNSKYJ

Beställ från:
UBV
Barnängsgatan 23
116 41 Stockholm
08/714 09 85

Till jul- och nyårs-
hälsningarna:
Våra fina brevmärken!

Karta med 24 märken i fyrfärgstryck, flera olika motiv. Pris 12 kr.

Beställ från:
Chilekommittén, Box 622, 101 28
Stockholm eller sätt in summan på
pg 88 72 33 - 5. Skriv brevmärken
på talongen.

NÅGONTING HAR HÄNT

en bok om
CHILE

av Lars Palmgren

Foto: Agnaldo S. Maciel

AIC - Arbetarrörelsens Internationella
Centrum

För två år sedan en omöjlighet, ett dåligt skämt, såväl från vänsterns som från regimens perspektiv – idag högst verkligt.

Kristdemokraten Aylwin – som många inom vänstern anser bidrog till att kuppen blev möjlig – står som trolig folkvald president, stödd av Allendes anhängare. Och detta utan att Pinochet har störtats, vare sig genom väpnat uppror eller genom andra strategier.

Inte heller Pinochetregimens strateger hade i sina vildaste fantasier kunnat föreställa sig ett scenario i stil med dagens verklighet. För dem var vänsterns splittning given. Teknokraterna och högern var de kommande makthavarna, medan en kraftlös vänster snärjdes i sin egen kvävningssprocess.

Det är en spännande och perspektivrik liten bok Lars Palmgren har skrivit. Den som frågat sig hur det som hänt i Chile senaste tiden varit möjligt, hur en diktator som Pinochet kunnat låta utvecklingen gå sig ur händerna hittar mycket intressant i den här boken.

Palmgren avslöjar att det fanns detaljerade planer från Pinochets sida, som skulle sättas i verket om Nej mot förmodan segrade i folkomröstningen. Men något gick snett och Pinochet tvingades erkänna sig besegrad.

Idag är situationen den att en enad opposition står mot en splittrad höger på defensiven.

På vägen dit har mycket önsketänkande och många seglivade myter inom vänstern måst krossas, menar Lars Palmgren. En process av utvärderingar och öppenhet gentemot andra historiska erfarenheter har lett fram till ett mer pragmatiskt och mindre ideologiserat sätt att närma sig verkligheten.

Lars Palmgren avlivar själv en del myter – om det chilenska motståndet och om den väpnade kampen t ex.

Ett konfliktfyllt område för oppositionen är naturligtvis frågan om förhållandet till militärmakten och om straff för de skyldiga till alla brott militären begått.

Vad Pinochet beträffar tänker han inte låta sig sättas på undantag, vilket illustreras av att han redan gett order om att hans gamla kontor i försvarsministeriets hus ska utvidgas till att breda ut sig på hela våningsplanet. Där ska han sitta med sin stab och fortsätta regera även sedan den nya regeringen tillträtt.

Med tanke på bokens omfång – 55 sidor – har den mycket att säga om Chile idag.

ULRIKA JOHANSSON

Kontakta:
AIC, 105 53 Stockholm
tel 08/796 25 00

Sånger från Bolivia

Gitte Pålsson är rytmikpedagog och har arbetat fyra år i Pampahasi, Bolivia, som Föreningen Svalornas volontär. Där mötte hon en fattig och förtryckt indianbefolkning, men också en i högsta grad levande folklig musikkultur.

En del av det rika material hon tog med sig hem finns samlat i det fint formgivna häftet *Sånger från Bolivia*, resultatet av ett intensivt samarbete med musikläraren Bengt Olsson.

Häftet innehåller 13 sånger på svenska (och en på indianspråket aymará) med noter, text och ackord. I materialet, utmärkt att använda i skolan, ingår också en handledning och ett kassetband.

Kontakta:
Föreningen Svalorna
Barnängsgatan 23, 116 41 Stockholm,
tel 08/42 16 96

En annorlunda kurs i miljövard.

Vad sägs om en 16 veckors kurs kring frågor som ekologi, miljövard, folkbildning och lokal utveckling och som dels genomförs i Chile (10 veckor) dels i Norden (6 veckor)?

En sådan kurs planeras av Föreningen för folkbildning i Norden – Latinamerika (Fonola – Sol) och Jakobsbergs folkhögskola med stöd från SIDA.

Deltagarna kommer både från Latinamerika och Norden. Kursen pågår under tiden mars – juni 1990.

Mer information från Göran Sallnäs, Johannelundsvägen, 184 92 Åkersberga.
Tel 0764 – 60721.

**DÖDSSTRAFF
KAN ALDRIG
ACCEPTERAS.**

**STÖD AMNESTY
pg 45 977 - 6**

Färneboskolan planerar en folkhögskolekurs om Chile läsåret 90 – 91.

3 – 4 månader av kursen tillbringas i Chile.

Övrig tid i Sverige.

Är du intresserad kontakta Martin Misgeld tel 08-720 50 99 eller Mats Ehn tel 0291-201 23.

FÄRNEBOSKOLAN

CHILEKURS -90/91

Demonstration med förhinder

Dagen är 16 september 1989

En delegation från CUT – chilenska LO – beslutar överlämna en skrivelse till regeringen, en hemställan om att de två förvisade CUT-ledarna Manuel Bustos och Arturo Martinez ska frigges.

Vattenkanonen körs fram för att spärra vägen till Moneda-palatset för delegationen.

Foto: Fortin Mapocho

Våta men oförskräckta bestämmer sig Diego Olivarez, CUTs första ordförande, och Rodolfo Seguel för att i stället gå till Högsta Domstolen med brevet, förföljda av vattenkanonen.

Tala om facklig kamp!

(Den 23 oktober benådades Manuel Bustos och Arturo Martinez.)

Varför inte ge bort en prenumeration på Chilebulletinen??!

Ge den till någon som är intresserad
av att följa den spännande utvecklingen i Chile.

Som tack för hjälpen får du en liten present
om de fyller i inbetalningskortet så vi vet vem givaren är också.

Foto: Rasmus Sønderits

POSTGIROT SVERIGE

Meldande till betalningsmottagaren

INBETALNING/GIRERING B

2 • Konto • Avg • Bel •

För postgirotkonto nr
5 04 88 — 6

Avgift

Kassastämpel

Betalningsmottagare (kontakt namn)

Chilebulletinen

Avsändare (namn och postadress)

Givarens namn

Eget konto vid girering

Svenska kronor

50

öre

—

*Jag ger en prenumeration
på Chilebulletinen för år 1990
till*

Mottagarens namn